

MAGYAR POSTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M.KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG
MEGBIZASÁBÓL A M.KIR. POSTA JOGÁSZ-ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr.FORSTER KÁROLY M.KIR.POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ.

TÁRSZERKESZTŐ:

Dr. PÁZMÁNY ÖDÖN

RÁKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

M. KIR. POSTAMŰSZAKI TANÁCSOS

A postakezelési szolgálat gépesítésének szükségessége.

Irta és a m. kir. posta jogász- és mérnöktisztviselőinek országos egyesületében folyó évi november hó 16-án felolvasta

Dr MAGOS GYŐZŐ m. kir. postatanácsos.

La nécessité de la mécanisation du service de manipulation. Par M. le Dr. GYŐZŐ MAGOS, Conseiller de poste.

Par suite de l'essor de la vie économique et des circonstances extraordinaires, le trafic de la poste a tellement augmenté dans notre pays que les grands bureaux de poste à Budapest ne peuvent qu'à peine assurer le bon marché du service. Une réorganisation des travaux à exécuter dans ces bureaux se montre donc nécessaire. L'auteur publie statistique du trafic du bureau de poste de Budapest 78 dans lequel le nombre des colis postaux manipulés était: 3,200.000 en 1920, 4,400.000 en 1925, 5,100.000 en 1930, 7,100.000 en 1940, **11,500.000 en 1941.** La première phase de la réorganisation a dû être de pourvoir plusieurs bureaux des appareils mécaniques susceptibles à multiplier la force humaine. L'exécution du programme de mécanisation a été commencée par le bureau de Budapest 72 qui est le plus grand bureau de tri de notre poste. L'auteur fait ensuite un parallèle entre la machine et la force humaine et il souligne l'importance de la harmonie entre elles. Il termine son article en énumérant les avantages de la mécanisation.

A közönséget érintő kihatásainál fogva nem titok, sőt igen sok oldalról panaszolt tény az, hogy a szorosán vett postaszolgálat keretében bizonyos zavarok mutatkoznak. Az egyre fejlődő élet, valamint a gazdasági élet igen erős fellendülése és jórészt a rendkívüli viszonyok folytán a postaforgalom oly nagy mértékben növekedett, hogy egyes budapesti nagyforgalmú hivatalokban a közelmúltban igen nagymérvű anyagtorlódás keletkezett és ezért levelek, csomagok és egyéb küldemények kezelése, továbbítása, illetőleg kézbesítése sokszor jelentős késéssel történt.

A magyar posta jó szolgálatai a múltban, az ország határain túl is, szinte

legénds híre tettek szert. Az előbb vázolt körülmények ezt a feltétlen értéket jelentő erkölcsi tőkét nagy mértékben kockáztatják. Ezen túlmenően is nem szabad megfélemedezni arról, hogy a jelen körülmények között a küldemények jórésze katonai vonatkozású és a gazdasági vonatkozásúak is elsősorban a külső, illetőleg a belső arcvonal helytállását szolgálják. Az utóbbi szempontok fontossága tehát parancsolólag azt kívánja, hogy a felmerült nehézségek megszüntetésére minden alkalmas intézkedés mielőbb megtéessék és a forgalom minél simább lebonyolítása minden eszközzel biztosítható.

Kétségtelen, hogy a forgalomnak ez a nagymérvű emelkedése hivatalainkat személyi és anyagi vonatkozásban egyaránt készületlenül találta. Tény az is, hogy a helyzet pillanatnyi megmentése érdekében tett intézkedések a kérdést megnyugtatóan nem oldották meg, sőt bátran azt mondhatjuk, hogy a szükségintézkedések révén elért eredmények általában a reájuk fordított anyagi és személyi áldozattal arányban nem álló csekély eredményt hoznak.

A felmerült bajokat igen sokan a rendkívüli idők okozta nehézségek számlájára írják. Ezért — van olyan vélelem is —, hogy csak a mostani nehéz időket kell valahogy átvészelnünk, később rendbejön minden magától is. Ezzel a felfogással szemben áll azonban az a tény, hogy a budapesti nagyforgalmú postahivatalok kezelési szolgálatában jelentős késést okozó torlódások már a múltban is jelentkeztek és azok időről-időre folytonosan ismétlődnek, mindannyiszor, ahányszor a forgalom a megszokott átlagot csak kis mértékben is meghaladja. A múltban is a rendszeres időközökben ismétlődő nagytömegű sorsjegynyomtatvány-forgalom, továbbá a fokozott karácsonyi, újévi és húsvéti csomag- és egyéb forgalom lebonyolítása a budapesti nagy hivatalok rendes szolgálatát szinte rendszeresen felborította. Ezt a nagy forgalmat, már a múltban is, legtöbbször csak alkalmi és rendkívüli intézkedéssel, illetőleg a személyzet munkaerejének végső kihasználásával sikerült lebonyolítani. Mindezek azt mutatják, hogy a jelen körülmények között fokozottabb mértékben jelentkező bajok egy már régi keletű kóros állapotnak rosszabbodását jelentik csupán. De éppen azért, mert kóros állapottal állunk szemben, tüneti kezeléssel, alkalmi intézkedésekkel a kérdést legfeljebb elodáznunk, de megoldani nem lehet.

A magyar posta lényegében az állami gondozó igazgatási tevékenységnek egy része. Gyakorlatilag azonban működése feltétlenül üzemi jellegű. Eppen ezért a gyakorlati postaszolgálat megszervezésénél a helyes üzemszervezés szempontjait elhanyagolni nem lehet. A helyes üzemszervezés alapfeltetele pedig az, hogy a munka ellátására rendszeresített munkarend és az arra rendelt munkaeszközök mind személyi, mind tárgvi vonatkozásban a szükségletekhez és a munka természetéhez alkalmazkodjanak. Ha ez nem történik meg, az egyenleg felborul és az összmunkában zavarok állanak elő.

A gazdasági élet — egy, a tárgykört érintő igen érdekes előadáson elhangozttak szerint — egy soha meg nem nyugvó háború. Ebben a küzdelemben az lesz a győztes, aki a helyes emberválasztás mellett jó munkaszervezetet és a munka elvégzésére alkalmas eszközöket is tud teremteni. E kérdések megoldásával, a racionalizálás tudományával ma már tudományos társaságok és egyetemi tanszékek foglalkoznak. Nagyobb tőkét mozgató és nagyszámú embert foglalkoztató vállalatok is e kérdés fontosságát átérve,

azok tanulmányozására legtöbbször szakértőket alkalmaznak, laboratóriumokat rendeznek be és az említett célokra néha igen jelentős anyagi áldozatokat is hoznak. Ugyanezt látjuk egyes külföldi (pl. a német, a svájci) postai igazgatásoknál is, ahol a régi munkarend átszervezésének, valamint a jó és gyors munkát biztosító korszerű munkaeszközök alkalmazásának, egyszóval a postakezelési szolgálat gépesítésének kérdésével a legfelsőbb igazgatás keretén belül külön szervek foglalkoznak.

A magyar posta végrehajtó szolgálatát kereken 3.500 hivatal és ügynökség látja el, a foglalkoztatott személyek száma pedig 40 ezer főre tehető. A gazdálkodás anyagi vonatkozásban hozzávetőlegesen évi 237.1 millió P bevételt és 223.6 millió P kiadást eredményez. A befektetett tőke nagysága pedig egyhamar fel sem becsülhető. Nem lehet vitás, hogy ily hatalmas értéket képviselő és szövevényes hálózatot felölelő intézmény zavartalan működését az üzleti feltételek és a kezelési eljárások megszabása egymaga nem biztosítja. Emellett gondoskodni kell arról is, hogy az egész szervezet harmónikus együttműködése, a szolgálat jó és gyors ellátásához szükséges berendezések kérdése is következetesen tanulmányoztassék és ennek eredményeként a körülményekhez és a forgalom mértékéhez igazodó munkarend és munkaeszközök alkalmazása biztosíttassék.

Ha arra a kérdésre kívánunk felelni, hogy a magyar postaszolgálat keretein belül a tervszerű és célszerű üzemfejlesztéshez szükséges intézkedések a múltban minden vonalon megtörténtek-e, a posta egész működési terét kell áttekinteni.

Ennek kapcsán a tágabb értelemben vett magyar postaszolgálat távközlési szolgálatára rendelt berendezések fejlesztése terén elért eredményeket kell először néhány szóval vázolni. Ha a távközlési technika legújabb eredményei és tapasztalatai alapján egyre tökéletesebb kivitelben épülő automata helyi és távválasztásos helyközi távbeszélőközpontjainkat, avagy a budapesti központi táviróhivatal mai csendes és a laikus szemnek is élményt nyújtó új berendezését* és munkarendjét nézzük, a Puskás-féle régi budapesti távbeszélőhálózat már csak mosolyt varázsoló emléknek, avagy a régi központi táviródnak sok kattogó, zakatoló szalagos Morse-gépe már csak elképzelhetetlen zűrzavarnak látszik. A távközlési szolgálatra rendelt berendezések e nagyszabású fejlesztése azt mutatja, hogy a magyar posta ebben a vonatkozásban más kulturáriumok postáival lépést tartott és távközlési berendezéseit a trianoni nyomorúság által teremtett nehézségek ellenére is korszerű színvonalra fejlesztette.

E korszerű fejlődéssel szemben a szorosan vett postaszolgálat helyzetét a Budapest 78. sz. csomagirányító hivatal helyzete élénken szemlélteti. A hivatal, mint az ország legnagyobb csomagirányító és kicserélő hivatala 1920-ban 3,200,000, 1925-ben 4,400,000, 1930-ban 5,100,000, 1940-ben 7,100,000, 1941-ben 11,500,000 db átrovatolt csomagot kezelt. A folyó évi forgalom 15,000,000 darabra tehető. Ennek a világviszonylatban is hatalmas és a jelenlegi rendkívüli viszonyoktól függetlenül is állandóan emelkedő csomagmennyiségnek kezelésére — feldolgozására a hivatal semmiféle korszerű berendezéssel nem rendelkezik. A munka ma is a régi, bátran mondhatom múlt századbéli munkarend mellett, kizárólag kézierővel történik. Nem vi-

tás, hogy ily hatalmas súlyt képviselő csomagmennyiségnek egyedül kézi erővel való mozgatásának nemkívánatos szociális vonatkozásai is vannak. A kezelési vonatkozású nehézségek megdöbbentőek. A hivatal mai elrendezése, felszerelése és munkarendje azt eredményezi, hogy a csomagok 70%-át a kirakástól az irányítás megtörténteig öt, 30%-át pedig hét embernek kell kézbe venni és megemelni. Ily körülmények között érihető, hogy a csomagok torlódnak és késnek, mert megfelelő munkaeszközök hiányában a személyzet munkateljesítménye is az átlagnál lényegesen kisebb.

Itt és hasonló körülmények között lévő nagyforgalmú egyéb postakezelési hivataloknál jelentkező bajok orvoslására a múltban általában csak helyiséget, személyzetet és esetleg kézikocsit kértek. Azt azonban, hogy a régi, legtöbbször több évtizedes munkarend és főleg a munka elvégzésére rendelt régi munkaeszközök az új körülmények között helytállóak-e, illetőleg a fokozott forgalom zavarmentes lebonyolítását biztosítják-e, általában nem igen vizsgálták.

A postakezelési szolgálat, illetőleg a postai tömegmunka elvégzésére rendelt szervezetnek ilyen elmaradottsága azt bizonyítja, hogy e kérdések megoldására irányuló törekvések a múltban — több tiszteletreméltó kísérlet ellenére — megértéssel nem találkoztak, illetőleg minden kísérlet, mely e téren új utakat keresett, kudarcba fulladt, annak ellenére, hogy a jó öreg posta egymaga állandóan többet jövedelmezett, mint a többi 3 üzletág együttesen.

A tömegforgalmat ellátó nagy postahivatalok munkarendjének átszervezése és a kezelési szolgálat gépesítésének kérdése gondos előtanulmányokat és alapos megfontolást igénylő olyan munka, melyet rövid idő alatt előkészíteni és elvégezni nem lehet. Mégis, ha azt akarjuk, hogy az egyre fejlődő postai forgalom ellátása a jövőre vonatkozóan biztosítható legyen, ezt a nagy munkát a jövő szükségleteit előre látva és azokkal számolva, minden érdekelt tényező összefogásával fokozott ütemben el kell végezni, s a munkálatok végrehajtását is — az adott lehetőségek határain belül — mielőbb meg kell kezdeni. Ilyen nagyhorderejű kérdéseket azonban, amelyek szükség-szerűen a megszokott régi utakról való letérést és új utak keresését jelentik, csak akkor lehet megoldani, ha az összes érdekelt tényezők a kérdés fontosságát átértik és azt magukévá teszik.

Ez az idő most végre elérkezett. Illetékes hely rendelkezése alapján a munkálatok végre megindultak és annak első szerény gyümölcseként az ország legnagyobb levélirányító hivatalának, a Budapest 72. sz. postahivatalnak átrendezése megkezdődött és a megkezdett munka a jelenlegi körülmények minden nehézsége ellenére remélhetőleg egyhamar befejeződik.

A postakezelési szolgálat fejlesztése és főleg a gépesítésre irányuló törekvések terén elért kezdeti sikerek kapcsán azonban nem lehet elhallgatni azt aényt, hogy az új gondolatok főként a végrehajtó szolgálatot ellátó személyzet egy részében kellő megértéssel nem találkoztak, illetőleg a munka sikeres végrehajtásához feltétlenül szükséges kollektív szellem sokszor hiányzott. Ezzel szemben bírálat — rendszerint ellenjavaslat nélkül — bőven akadt és a meggyőzés legváltozatosabb eszközeinek állandó lathatása hihetetlenül sok idő- és munkavesztést okozott. Az új kezelési eljárás-

kat és munkaeszközöket, tapasztalatom szerint akkor is, ha azok nyilvánvaló szellemi és fizikai munka megtakarítást ígérnek és a munka gyorsabbá tételét is jelentik, többször ellenzik, tisztán csak azért, mert a régi és az új rend közötti áttérés ideje természetszerűleg sok gonddal, fáradsággal és talán átmenetileg több munkával is jár. Személyzetünk szaktudása — a mai rendkívüli helyzet nehézségeit nem számítva — a kellő mértéket általában mindig elérte; praktikus — gyakorlati beállítottsága és főként szervező-készsége azonban — véleményem szerint — hiányos. Az újításokkal szemben tapasztalt tartózkodás csak ezzel magyarázható.

A nagy tömegben egyre ismétlődő és jelentős fizikai erő kifejtést igénylő tömegmunkát tisztán emberi munkaerővel gyorsan és gazdaságosan elvégezni nem lehet. Az egyéni fogyatékoságon, valamint az egyén munkabírásának korlátolt voltán ezért gépesítéssel kell segíteni. A gép a munkát egyenletessé és folyamatossá teszi. A gép akkor, ha sablonszerű tömegmunkáról van szó, pontosabb és gyorsabb, tehát olcsóbb, mint az ember. A jó munkához azonban akkor is, ha géppel kívánjuk azt elvégeztetni, szeretet, odaadás és ragaszkodás szükséges. Enélkül a munkaeszköz és az ember harmonikus együttműködése nem képzelhető el. Ha a munkás szívének dobbanása a gép ritmusával nem találkozik, ugyanúgy, mint ahogy a jó lovas és a ló ritmusa is találkozik, akkor jó munkaeredmény nem várható.

A legjobb szándékkal és a legtökéletesebb kivitelben készült munkaeszközök is csődöt mondanak azonban akkor, ha az ember, aki a berendezést használja, jó munkára alkalmatlan. Az emberanyag megválasztás kérdése ezért a jó munkának ugyancsak igen fontos tényezője. Különösen fontos, hogy azok, akik a tömeg munkáját irányítják, bele tudják képzelni magukat annak a helyébe, akitől jó munkát várnak és maguk is jó munkára képesek legyenek. A jó hivatalvezetőnek a megfelelő szakképzettségen kívül széles látókörrrel, szervezési, kezdeményezési és együttműködési készséggel kell bírnia. Rendelkezései határozottak legyenek anélkül, hogy az alantant bántódás érje. Ezek a tulajdonságok elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy a hivatali előjárók az egyes munkamozzanatok közötti összhangot megteremteni képesek legyenek. Szem előtt kell azonban tartani azt is, hogy a legnagyobb mértékű gépesítés is csődöt mond akkor, ha az embert egyszerűen gépnek tekintik. Ezért arra kell törekedni, hogy a közösségi érzés az alkalmazottakban a legnagyobb mértékben kifejlődjék és a jogos szociális vonatkozások igények teljesüljenek.

Ha nagy feladatok elvégzésére rendelt szervek előjáróinak kiválasztása az előbbi szempontok figyelembevételével történik, egyszóval megfelelő emberek kerülnek a megfelelő helyre, akkor a jól elgondolt és megoldott gépesítés bőséges haszonnal járhat.

A kassai orosz légitámadás távbeszélő-rongálásai.

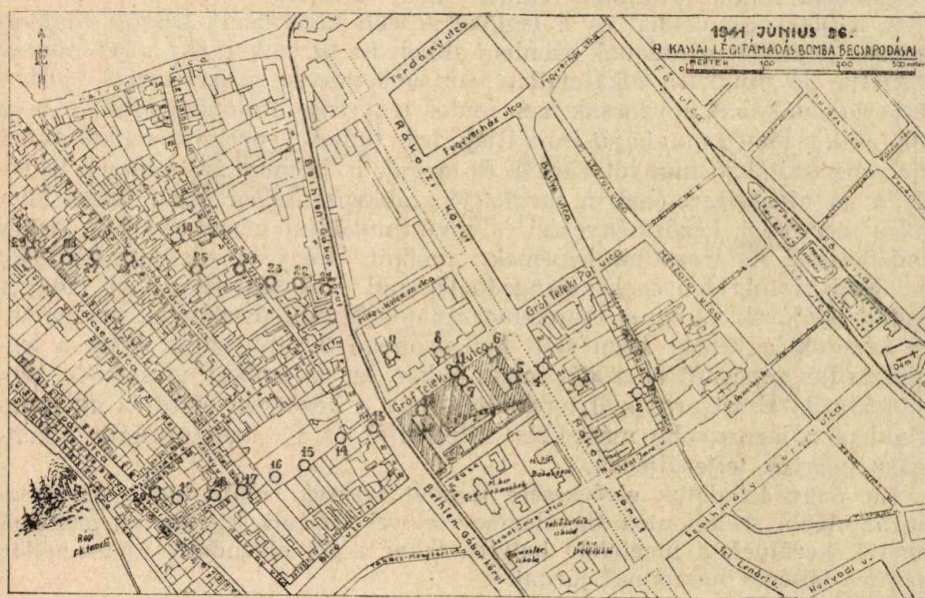
Írta: VÁCZY KÁROLY m. kir. postafőmérnök.

Les dégâts causés dans l'installation téléphonique par le bombardement de la ville de Kassa par les Russes. Par M. KÁROLY VÁCZY, Ingénieur de poste.

L'auteur s'occupe dans son article de l'attaque aérienne russe du 21 juin 1941 contre la ville de Kassa. Il énumère les dégâts causés par les bombes russes dans la centrale du téléphone et dans le réseau téléphonique de la ville de Kassa. En même temps, il esquisse les travaux de restauration rapides par lesquels on a pu mettre en exploitation la centrale auxiliaire 6 heures après le raid.

Ez év június 21-én volt egy éve, hogy a békés kassai nyári délbe beledördültek a hadüzenet nélkül orvul támadó orosz repülők ledobott bombái.

A kassai postaigazgatóságnak és műszaki berendezéseinek helyét jól ismerő személy keze irányította annak a három orosz repülőnek útját, akik ezt

1. ábra.

a támadást végrehajtották, és bizonyára csak kiképzésbeli fogyatékoságuknak köszönhetjük, hogy sokszorosán nagyobb műszaki kárt nem okoztak a magyar postának.

Nem képezi ma már vita tárgyát, hogy a támadás célja a kassai postapalota és műszaki berendezéseinek megsemmisítése, illetve hosszú időre való

megbénítása, azonkívül pedig a környező laktanyák megrongálása volt. Mindezek katonai fontosságát nem kell külön kiemelni.

Magunk is meggyőződhetünk erről a céljukról, ha egy pillantást vetünk a becsapódások helyeit feltüntető térképünkre, és azon leszámítjuk azt a né-

2. ábra.

Az 5-ös bombatalálat az utcáról nézve.

3. ábra.

Az 5-ös bomba belső rombolásai.

lány, talán 4–5 másodpercnyi időnek megfelelő utat, amivel késve kezdtek meg puszító munkájukat.

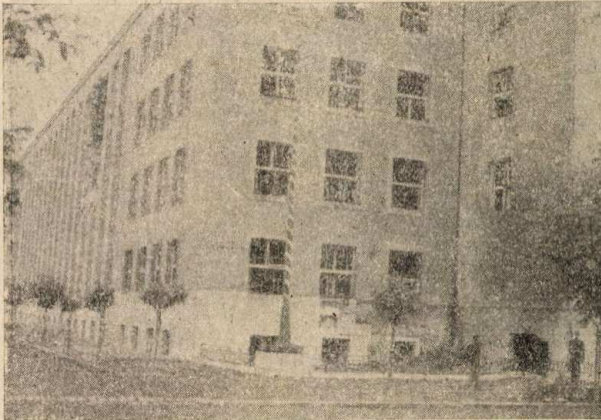
Vonatkozik ez a késés legfőként a második repülő munkájára, amelyik a 11-től 20-ig jelzett bombákat dobta le. Ennek repülési magassága 600–800

méter, iránya pedig pontosan a volt Posta-utca, jelenleg Gróf Teleki Pál-utca volt.

4. ábra.

A műszaki osztály folyosója a támadás után.

5. ábra.

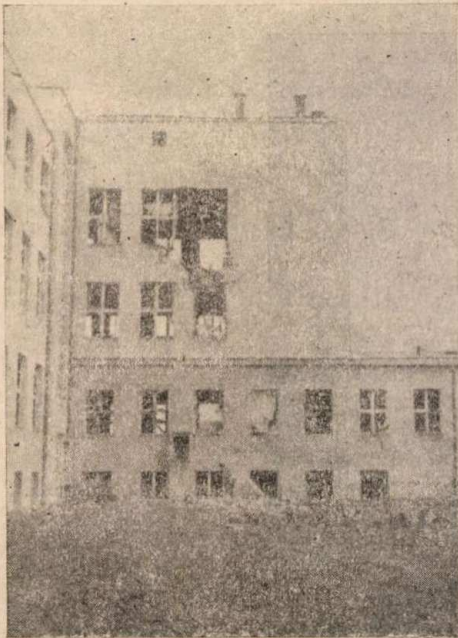
A főbejáró oldalfalát ért találat.

A harmadik gép (21–29 jelzésű bombákkal) bombakioldásának kezdése szintén csak néhány másodpercenyi késésű volt, ámbar ennek mintegy 1500

m magassága, még egy 100 méteres irányhibát is eredményezett, de nem kétséges, hogy a postapalotának azt a részét kellett volna elpusztítania, amit az első két gép bombái el nem értek.

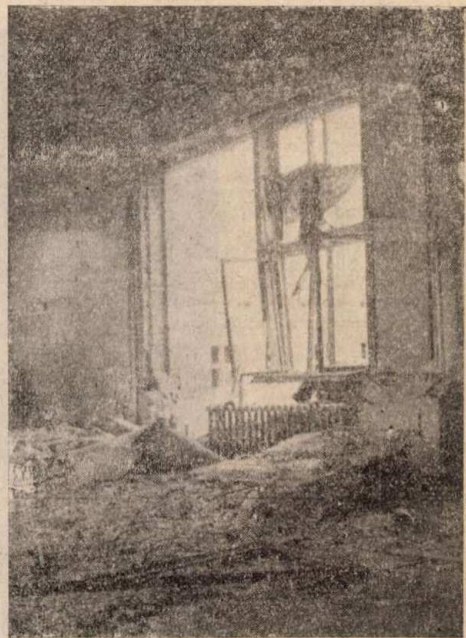
A repülési sebességeket figyelembevéve, a becsapódások távolságaiból jól látható, hogy egy-egy gépnek alig 5 másodperc alatt kellett kioldania 10—10 bombáját, azaz másodpercenként kettőt.

Ezzel máris képet kapunk arról, hogy miért tudnak oly központosított pusztító hatást elérni a zuhanóbombázók, csaknem függőleges repülésük alatti bombakioldásaikkal. Itt a félmásodpercenkénti egymásutáni kioldás máris 500 méteres szórást eredményezett a célkezdéstől.

6. ábra.

Az automata központot ért 7-es bomba hatása az udvarról nézve.

7. ábra.

Az automata központot ért 7-es bomba hatása az automata teremből nézve.

A kassai postapalotát öt bombatalálat érte, az 5, 6, 7, 11 és 12 jelzésűek. Ezek közül az 5. sz. a műszaki osztály helyiségeit a II. emeleten, az I. emeletet és a földszintet, valamint az üres III. emeletet rongálta meg. Erről a 2. 3. és 4. ábráink adnak némi képet.

A műszaki osztály irodahelyiségeit a támadás után a 3. ábránk, a folyosói részét pedig a 4. ábránk mutatja be.

A kép jobboldalán levő főfali tátongó rész az udvar felé esik és csak légnymástól dőlt ki, a folyosói rabitzfalakkal egyidőben, a robbanás ugyanis az utcai főfalnál történt.

A 6. számú bomba hatásáról az 5. ábránk készült, ennek baloldali részén jól látható az előbbi bombának nyoma is.

A 7. sz. bomba robbanásával az épület udvari részén a II. emeleten lévő automata központunk falát és a padlózatát törte át, míg a 11. sz. bomba ugyancsak az automata helyiséget érte, és pedig a mennyezetet, a II. emelet és az I. emeletet áttörve a földszintnél robbant. (Időzített bomba volt). Szerencse, hogy mindkettő az üres helyiségrészeket érte, ahol állványsorok nincsenek. Ezeknek együttes rombolását a 6., 7. és 8. ábránk szemlélteti.

Az automata központ gépeinek állapotát a támadás után a 8. ábránk mutatja.

Végül a 12. sz. bomba az interurbán központ és az alatta lévő táviró köz-

8. ábra.

Az automata központ a bombatámadás után.

pont udvari falánál fűrődött a földbe, és főleg itt, az alagsorban elhelyezett javítóműhely berendezését rongálta meg. Erről a 9. ábránk mutat részletet.

Ezek a bombák a szakértők szerint cca. 40 cm átmérőjűek és mintegy 150—200 kg súlyúak voltak.

A postapalota épületének csaknem valamennyi ablaka ekkor már összetörtén hevert és az épület lakhatatlan lett.

Alig néhány perc alatt következett be ez a rombolás, ami után az automata központot azonnal leállítottuk, az erősáramot kikapcsoltuk, majd a gázt is lezártuk.

Az automata központ állványsorai nem kaptak ugyan közvetlen találatot,

de a repeszdarabok és a törmelékek szemmel láthatólag is sok sérülést okoztak és vastag törmelékporréteg feküdt a távolabb levő helyeken is mindenütt.

Az interurbán és a táviró központok berendezése, amely alig 3—4 méterre volt a 12. sz. bomba becsapódási irányától, nagyobb sérülést nem szenvedett, úgyszintén a kábelrendező és vonalfelügyelet is nagyrészt sértetlen maradt, és csupán üvegcserépek és törmelékek lepték be mindenhol a munkahelyeket. Nagyjából ugyanez volt az erősáramú gépterem és akkumulátorterem állapota is.

A bombatámadás után Kassa város távbeszélő szolgáltatása megszűnt, és csupán a vonalfelügyeleti váltón levő távolsági távbeszélő áramkörök voltak használhatók.

Kassa városa felett kevéssel utóbb nagy magasságban újra megjelentek orosz repülők, nyilván fényképfelvételek végett, mert bombákat nem dobtak.

9. ábra.

Az inter és táviró központok közelében a 12-es bomba becsapódásának helye.

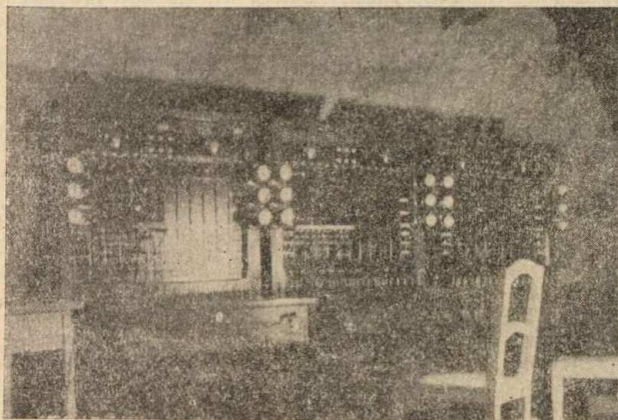
Első sürgelő kötelesség volt tehát az, hogy Kassa automata központjába bekapcsolt legfontosabb állomások, ezek között is elsősorban a légelhárító tüzérség, hadtest, továbbá a saját figyelőrszei révén is nagyfontosságú városi Légó-központ, azonkívül tűzoltók, mentők, rendőrség, csendőrség, városi közművek és a hatóságok vezetői, mielőbb bekapcsoltassanak egy szükségközpontba. Az erre alkalmas hely kijelölése után ide átszállítottuk a háromsatornás AEG és két egysatornás Siemens vivóáramú berendezésünket, valamint három LB 50-es kapcsolót és megkezdtük azok szerelését. Egyidejűleg a közelben lévő elosztókból légkábeleket kezdtünk feszíteni a szükségközpontba trunkerek bevitel céljából. A bekapcsolások leggyorsabb végrehajtására ugyanis csak az a mód kínálkozott, hogy a város különböző pontjain levő fontos állomások vonalai — amelyeket az azonnal megindított általános kihelyezések csak még jobban szétszórtak a városban — a meglevő és szerencsénkre sértetlen kábelrendezőkből trunk-

erekkel vitessenek át az új szükségközpontba. Ezzel még vonalvizsgálatok lehetőségét is biztosítottuk.

A gyakori légiriadók által okozott hátráltatások ellenére, a helyzet súlyosságát megértő munkatársak fáradságot nem ismerő szorgalma és odaadása még 26-án — alig hat órával a bombatámadás után — már üzembe helyezte a 100-as kapacitású szükségközpontot három munkahellyel, az összes távolsági vonalakkal és néhány főállomással. Derék kezelőnőink pedig — akik már eddig is többször jelentkeztek szolgálattételre — másnap rendíthetetlen nyugalommal folytatták munkájukat, fegyelmezettséget és biztonságot sugározva.

A második nap munkája már a Kerlé-generátorok átvitelét, a légvédelmi tűzérseg több összeköttetésének megépítését, Pup. állomásunk bekötését és a további légvédelmi figyelőrsőknek bekapcsolását eredményezte.

Attelepítettük és ugyancsak üzembehelyeztük budapesti Hughes-távírónkat is.

10. ábra.

A végleges szükségközpont.

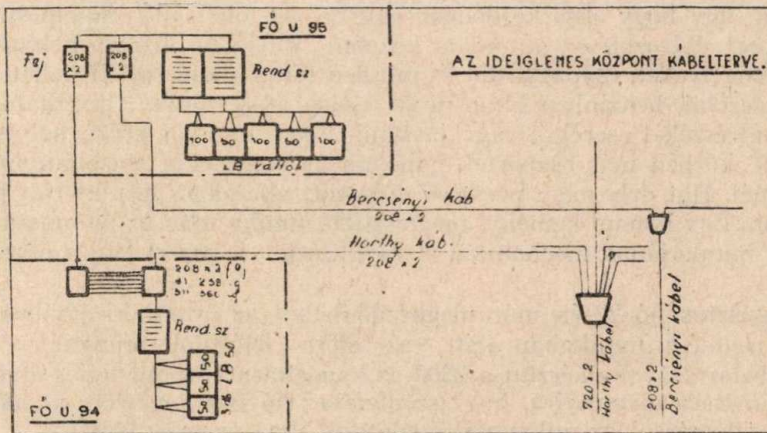
A harmadik napon légvédelmi parancsnokságunk, hadtest régi és új helyére, rendőrség régi és új helyére, mentőknek, tűzoltóknak tíz állomást helyeztünk üzembe, megépítettünk egy fontos közvetlen vonalat, bekapcsoltuk a pályaudvari posta egyik állomását, három állomást pedig a postapalota néhány használhatóvá tett helyiségébe szereltünk fel. Egyidejűleg egyik Főutcai cukrászdában táviró és távbeszélő felvételt létesítettünk a közönség számára, tekintve az ország minden tájáról befutó aggodó érdeklődéseket, és kért távirati válaszokat. Ide egy szolgálati állomást és egy távbeszélőfülkébe szerelt nyilvános állomást kapcsolunk be.

Másnap vasárnap még keményebb ütemet vett a munka és 30-án, hétfőn már 50 állomással működött a szükségközpont. Ekkor már a közüzemek, állami kórház, bábaképző, tiszti főorvos és a hatósági vezetőszemélyek mind rendelkeztek legalább egy telefontal.

Dicséretes fegyelmezettségről telt bizonytságot Kassa város társadalmi ekkor is, mert teljes mértékben alávetette igényét Kassa város védelmét szolgáló berendezések elsőbrendűségének.

Hat nap alatt elkészítettük végleges szükségközpontunkat, hevenyészett központunkat pedig lebontottuk. Ezt a központunkat a 10. ábránk mutatja.

Erre az időre már az élő állomások száma 98-ra emelkedett. Noha ez szükségképpen ellátta Kassa legfontosabb szerveit, a gazdasági vérkeringés, továbbá az orvosi társadalom, bankok, gyógyszertárak és más fontos tényezők sürgetőleg kívánták egy újabb, nagyobb számú előfizetői tábornak távbeszélővel való ellátását. Erre a célra azonban már nem volt alkalmas az új helyiség sem. Újabb gyors tervezés és terepszemle után javasoltuk, hogy létesítsünk egy cca 300-as kapacitású ideiglenes központot, úgy, hogy az első 100 állomás üzemét biztosítsuk továbbra is az óvóhelyen levő szükségközpontban, de multiplikáljuk azokat egy közeli alkalmas épületben, egészségesebb helyi-

11. ábra.

ségbe felállítandó központba. Erre a Fő-utca 95. szám alatti Királyi Konviktus épülete megfelelőnek látszott. Előzékenyen és díjmentesen azonnal rendelkezésünkre bocsátották a kiválasztott két földszinti szobát, ahol másnap már három darab 100-as és közrevett két darab 50-es kapcsolóval ötmunkahelyes 300-as központ szerelését kezdtük meg.

Megjegyzem, hogy ekkor még az automata központunk megrongálódásának mértékéről nem volt biztos felderítésünk, így üzemszünetelésének időtartama is bizonytalan volt.

Megkezdtük egyben a szükséges mennyiségű trunk-ereknek földalatti kábeleink megcsapolásával való előkészítését, a 11. ábránk tervei szerint.

Ez a munka némi eternitcsőfektetési előkészítéssel és 208-as két darab kábelbehúzással is járt. A megcsapolt 720×2 eres kábelből különböző és nem összefüggő érpárkőtegeket, az üres, másrészt a különböző elosztókból légkábelekkel már eddig is ideiglenesen behajtott trunk-ereknek megfelelően kellett kiválasztani. A behúzásra kerülő 208×2 kábel egyikét a Légó-óvó-

helyen, a másikat az ideiglenes központunkban végződtettük és a kettő között egy átmenőkábel szerelésével biztosítottuk az első 100 fontos állomásunk szükségközpontbeli gyors visszakötési lehetőségét. Ezt egyszerűen csak az átmenő kábelfej áthidalási impregnáltozása levételével és a rendezőállvány biztosítékainak visszatevéseivel könnyen elérhettük.

Tizenegy nap mulva, július 23-án megnyitottuk ezt a központot és gyors ütemben kapcsoltuk be az igazgatóság által összeállított jegyzéken levő állomásokat, amelyet katonai, vármegyei és városi kiküldöttek bevonásával egy postai bizottság jelölt ki.

Fokozatosan kereken 320 állomás élt rövidesen ebben az új központban.

Időközben már megindult teljes felkészültséggel a postapalota megrongált részeinek helyreállítása. Mindenekelőtt az automata központ helyiségében az átszakított padlózati részt egy válaszfalal elzárták és itt az ablakokat és ajtókat helyreállították, hogy a központjavítást megkezdhessük. Ez július 21-re elkészült, úgy hogy ettől kezdődően egy 25–30 főből álló budapesti műszerreszcsoport dolgozott az automata központ mielőbbi üzembehelyezésén. Az összes tengelyeket, csapágyvastól és minden forgó alkatrészt ki kellett szerelni és szétszerelni, benzinen kimosni és újjólag összeszerelni, beállítani, a rongált alkatrészeket cserélni, vagy javítani. Ezt a munkát külön helyiségekben végezték, közben más csoportok napokon át végezték a portalanítást a gépkereteknél. Hat drb. nagy porszívó dolgozott állandóan a szétterült por eltávolításán. Egy hónapi kemény, megfeszített munka után az automata központ javítási munkájának mechanikai része elkészült, a központ újra összeszerelve állott.

Augusztus hó 22-én már megkezdődhetett az áramkörüi javítások munkája. Tizennégy munkanap alatt, az előre felállított munkaterv csaknem órányi betartásával elkészült a 2200-as kapacitású központ teljes átvizsgálása és megjavítása olyannyira, hogy szeptember hó 7-én, egyelőre az akkor már élő 320 állomással az automataközpontunk újra üzembe lépett.

Kitörő örömmel és nagy elismeréssel adózott Kassa város közönsége a váratlan üzembehelyezésért, főleg másnap, mikor a többi, eddig nem élő állomások átkapcsolására is fokozatosan sor került és újra megindulhatott a normális távbeszélőélet.

Csaknem két és félhónapi szüneteltetésre kényszerült állomásoknál természetesen sok vonalhiba is volt, de ezeket fokozatosan elhárítottuk, ugyanúgy, mint a központi és most már üzemben előbukkanó hibákat.

Az ideiglenes központ ezzel betöltötte hivatását, szerencsére várakozáson aluli üzemidővel.

Most pedig álljunk meg és áldozzunk egy pillanatot a békés munka hősihalottainak, akik a kassai bombatámadásnál életüket vesztették, és akik között postáskartársaink is voltak.

A visszacsatolt területek közszolgálati alkalmazottainak ellátási kérdései.

Irta: Dr. RUSZTHI JENŐ m. kir. postasegédtitkár.

Les problemes de la pension des fonctionnaires publics des territoires rattachés. Par M. le Dr. JENŐ RUSZTHI, Aide-Secrétaire de poste.

En faisant connaître les dispositions de la loi sur la pension des fonctionnaires publics (Loi no LXV de l'an 1912) l'auteur traite des difficultés rencontrées à l'occasion de la fixation de la pension des employés étant en retraite sur les territoires rattachés à la Hongrie. Le montant de la pension se dirige selon la loi hongroise, d'une part, d'après les émoluments touchés au moment de la mise en retraite et, d'autre part, d'après les années de service de l'intéressé. On a appliqué ces deux principes lors de la fixation de la pension des employés en cause. Un grand soin a été apporté aux cas particuliers pour que personne ne vienne dans une situation désavantageuse. Le nombre total des employés intéressés s'élevait à 2400 dont 800 sont de la Haute-Hongrie et de la Subcarpathie, 1200 de la Transylvanie et 400 de la Hongrie du Sud.

1938 óta négy ízben gyarapodott meg hazánk területe. Még mindnyájunk élénk emlékezetében élnek azok az örömtől könnyes, boldog napok, amelyeknek a Gondviselés kegyelméből mi is tanúi lehettünk. A Felyvidék, Kárpátalja, Erdély és a Délvidék egy részének visszacsatolása minden bizonnyal a magyar történelem egyik legszebb fejezete lesz.

A mámoros napok és hetek már régen letűntek az idők végtelen forgatagában, hogy helyet adjanak az egymást kergető és száguldó eseményeknek. Ma már újjászervező és építőmunka folyik ezeken a területeken, hogy minden vonatkozásban szervesen beleilleszkedjék az anyaország életébe. Ennek a nagy állami feladatnak egyik részletében való megoldását ismertetem cikkemben, vagyis azt: miképpen valósul meg az állami gondoskodás a visszacsatolt területek közszolgálati alkalmazottainak ellátási kérdéseiben.

A húszéves megszállás alatt magyar testvéreink mostoha bánásmódban részesültek. Az idegen állami főhatalom minden eszközt megragadott arra, hogy a magyarságot minél jobban háttérbe szorítsa és jogait megnyirbálja. Sokan el is estek a létért való küzdelemben... Joggal várhatták tehát a visszacsatolás után, hogy a magyar haza annál nagyobb szeretettel és megértéssel fogadja őket.

A visszacsatolt területek ellátási kérdéseit szabályozó nyugdíjrendeletek megalkotása nem volt könnyű feladat, mert egyrészt az utódállamok nyugdíjrendszerei igen nagy mértékben különböznek a mienktől, másrészt a megszállás alatt az uralkodó nemzeti kisebbség javára ezen a téren is erős eltolódás keletkezett. Az egyenlő elbánás elvének alkalmazásával olyan jogszabályt kellett tehát teremteni, amely — lehetőleg a szerzett jogok tisztelet-hentartása mellett — áthidalja az egyenlőtlenségeket és e mellett szorosan bekapcsolódik az anyaország illetmény- és nyugdíjrendszerébe. Az ellátási kérdések rendezésével megbízott m. kir. pénzügyminiszter illetékes előadói-

val gondos és beható tanulmányokat végeztetett a visszacsatolt területek ellátási rendszereiről, hogy a jogszabályalkotásnál megtalálja a lehető legjobb megoldást. Ilyen előkészület után jött létre az előadói tervezet, amelynek anyagát tárcaközi értekezleten vitatták meg a minisztériumok képviselői és az ott elfogadott módosítások után jelent meg szép sorjában a felvidéki (9910/1939. M. E.), a kárpátaljai (3700/1940. M. E.), az erdélyi (1200/1941. M. E.) és végül a délvideki (1250/1942. M. E.) nyugdíjrendelet. Ezek közül a felvidéki és kárpátaljai, majd pedig az erdélyi és délvideki rendelet azonos megoldással készült, ezért a továbbiakban egyszerűség kedvéért felvidéki, vagy erdélyi rendeletről tesztek említést.

A visszacsatolt területek ellátási kérdéseit szabályozó rendeletek szervesen beleilleszkednek nyugdíjtörvényünk rendszerébe. A könnyebb megértés és összehasonlítás kedvéért röviden ismertetem nyugdíjtörvényünk idevonatkozó rendelkezéseit.

Az állami alkalmazottak ellátásáról szóló 1912:LXV. t.-c.-be iktatott nyugdíjtörvényünk pár hét múlva ünnepli hatálybalépésének 30. évfordulóját. A törvényalkotó bölcseségnek tulajdonítható, hogy az elmúlt harminc esztendő alatt derekasan megállotta helyét, bár jogszabályait még a boldog, békebeli Nagy-Magyarország életerős viszonyaihoz tarták. Természetes, hogy az újabb jogfeljődés és főként a szociális gondolkodás több vonalon áttörte az eredeti rendelkezéseket és ennek következtében idők folyamán a kiegészítő rendelkezések széles rétege rakódott az alaptörvényre. Ez a körülmény azonban jóságát nem rontotta le, legfeljebb alkalmazását nehezíti meg a kellően nem tájékozottak számára. A módosító és kiegészítő jogszabályok azonban valamennyien az alaptörvényre támaszkodnak és így van ez a visszacsatolt területekre szabott nyugdíjrendeleteknél is.

Nyugdíjtörvényünk szerint a nyugdíj összegszerűsége két alappilléren nyugszik: egyik az utóljára élvezett beszámítható javadalmazás, másik a szolgálati idő. Beszámítható javadalmazáson azt az összeget értjük, amelyre az alkalmazottnak a tényleges szolgálatban utóljára igénye volt. Ez régebben a fizetéssel volt egyenlő, jelenleg ennél kisebb (8500/1941. M. E.) Beszámítható szolgálati idő pedig az az időtartam, amelyet az alkalmazott a törvényben megjelölt hivataloknál és állásokban a szolgálat tényleges megkezdésének napjától felmentése napjáig megszakítás nélkül eltöltött. A szolgálati idő adja a nyugdíj mértékét (százalékát), vagyis, hogy a nyugdíjat a beszámítható javadalmazás hány százalékában kell meghatározni. Ilyen módon — ha a szolgálati idő nem vitás — egy anyaországi* tisztviselő, vagy altiszt nyugdíjának meghatározása különösebb nehézségbe nem ütközik, mert a kiszámításhoz szükséges két kellék általában adva van.

A visszacsatolt területeken lakó nyugdíjasok és a magyar közszolgálatba át nem vett alkalmazottak, tehát a rendelet hatálya alá tartozó egyének, ellátásainak megállapításánál a nehézség éppen abban rejlik, hogy a nyugdíj

* Ezzel a megjelöléssel nem kívánok megkülönböztetést tenni anyaországi és egyéb tisztviselő között, csupán a könnyebb megértés kedvéért nevezem így azokat, akiket a visszacsatolt területeknek nyugdíjrendeletei nem érintenek, tehát akiknek nyugdíjazása kizárólag az 1912:LXV. t.-c. rendelkezései alapján történik.

meghatározásához szükséges egyik alapfeltétel: a beszámítható javadalmas hiányzik. Ennek helyes meghatározása, vagyis a nyugdíjasnak a magyar illetményrendszerbe való besorolása dönti el a rendelet jóságát. Ugyanis a besorolás, amely voltaképpen a nyugdíjasnál egy kinevezést helyettesít, a

A) Táblázat.

Állami rendszerű fizetési osztályokba tartozó állami és vármegyei tisztviselők és gyakornokok.

Ha a volt csehszlovák alkalmazottnak (nyugdíjasnak) az utolsó nyugdíjba beszámítható évi javadalmasága cseh koronában az alábbi összeg volt.	akkor ellátását az alábbi fizetési	
	osztályban	fokozatban
	járó nyugdíjba beszámítható javadalmaság alapulvétele mellett kell megállapítani.	
86.210	IV.	1.
79.600		2.
66.740	V.	1.
60.470		2.
52.640	VI.	1.
46.960		2.
43.350		3.
37.750	VII.	1.
35.670		2.
32.850		3.
28.010	VIII.	1.
26.710		2.
24.920		3.
21.270	IX.	1.
20.050		2.
18.990		3.
17.960	X.	1.
17.280		2.
16.580		3.
15.480	XI.	1.
14.980		2.
14.090		3.
13.440	Gyakornok	Főiskolai minősítéshez kötött állású
11.330		Középiskola 8 osztályának elvégzéséhez kötött állású

rendelet legfontosabb és egyben legérzékenyebb pontja, mert ez határozza meg a nyugdíjas helyzetét a magyar illetményrendszerben. A besorolás hivatott egyenlővé tenni azokat az ellentéteket, amelyek egyrészt az utódállamok ellátási jogszabályaiban a magyarság hátrányára kifejezésre jutot-

tak, másrésztől összhangot teremteni az anyaországi nyugdíjasok anyagi helyzetével, illetőleg a tényleges szolgálat alatti előmenetelével.

A felvidéki nyugdíjrendelet a szerzett jogok tiszteletének elvére épült, amely anyagi vonatkozásban úgy fejezhető ki, hogy senki hátrányosabb helyzetbe nem kerülhet, mint volt a csehszlovák uralom idejében. Ennek az elvnek megfelelően a rendelet a besorolást, vagyis a beszámítható javadalmazás meghatározását olyan módon oldotta meg, hogy a tényleges szolgálatban utóljára élvezett csehszlovák törzsfizetést vette alapul. A rendelethez csatolt A) táblázat mutatja, hogy az egyes csehszlovák törzsfizetéseknek a magyar illetményrendszerben melyik fizetési osztály és fokozat felel meg.

A további B. C. D. E. és F. táblázatok az ítélőbírák és ügyészek, kezelők és díjnokok, altisztek és szolgák és katonai személyek besorolására adnak útmutatást. Minden szakértelem nélkül is megállapítható, hogy ez a megoldási mód nem a legszerencsésebb, mert nem küszöböli ki azokat az aránytalanságokat, amelyekről előbb már megemlékeztem. Példaképpen említem, hogy a csehek nem egy esetben saját nemzetiségű alkalmazottaiknak magasabb összegű törzsfizetést állapítottak meg, mint az ugyanannyi, vagy még több szolgálati idővel rendelkező magyar kartársunknak. A megszállás alatti hátrányos helyzet — sajnos — továbbra is fennmarad. Ezenkívül a besorolás sok jogvitára adott alkalmat, ami érthető is, mert az érdekeltek nehezen törődtek bele, hogy egy-két hiányzó cseh korona miatt egy fizetési osztályal, jobb esetben egy fokozattal alacsonyabb helyre soroltattak.

Az erdélyi rendelet — értékesítve a felvidéken szerzett tapasztalatokat — a besorolást két tényezőre építette: az egyik az iskolai végzettség, a másik a szolgálati idő. Ez a megoldás nagy fejlődést mutat a felvidéki rendelettel szemben, mert az anyaországi tisztviselők átlagos előmenetelének figyelembe vételével egyenlő mértékkel kívánta a nyugdíjas átvételét végrehajtani. A rendelethez mellékelt táblázaton könnyű eligazodni. Pl. 30 évi szolgálattal és négy középiskolai végzettséggel az alkalmazott a IX. fizetési osztály 1 fokozatába kerül, ugyanennyi szolgálattal és főiskolai végzettséggel pedig a VII. fizetési osztály 1. fokozatába. A besorolással megkapjuk a beszámítható javadalmazást, vagyis a nyugdíj kiszámításához hiányzó másik tényezőt. Meg kell azonban jegyezni, hogy a besorolásnál alapul veendő szolgálati idő nem azonos a nyugdíjtörvény 17. és 20. szakaszában említett nyugdíjba beszámítható szolgálati idővel. A besorolásnál ugyanis kizárólag csak a tényleges szolgálatban töltött időt lehet tekintetbe venni a szó legszorosabb értelmében, tehát a hadiévek betudásának és egyéb kedvezményes számításnak (pl. főiskolás alkalmazottak, továbbá rendőrök, csendőrök, fogházőrök kedvezményes időszámítása) nem lehet helye. További megszorítás az, hogy a táblázat alkalmazása szempontjából csak a teljes éveket lehet figyelembe venni, tehát 30 év, 11 hó és 15 nap csak 30 évnek számít.

Az erdélyi (és délvidéki) nyugdíjasoknál tehát kétféle szolgálati idő szerepel, az egyik a besorolásnál, a másik a nyugdíjszámalék kiszámításánál alapul veendő idő. Ez a legtöbb esetben egymástól eltérő és csak akkor egyezik, ha az alkalmazottnak nincsen hadiéve, vagy kedvezményes időtöbblete és szolgálati idejének tört hányada 6 hónapnál kevesebb.

A táblázat — miként a címben is olvasható — a tisztviselők besorolására

vonatkozik. Tisztviselőnek a rendelet szempontjából azt kell tekinteni, akinek legalább négy középiskolai végzettsége van, s aki szolgálata alatt tisztviselői munkakört látott el. Ennél kisebb iskolai végzettséggel rendelkező alkalmazottat szolgálati idejéhez képest a díjnokok, illetőleg a kezelők közé kell sorolni. A tisztviselői minőségnek ilyen módon való meghatározása különösen a román viszonylatban jelentős, mert jól tudjuk, hogy náluk az iskolai végzettség különösebb problémát nem okozott, — ha történetesen egy román hazafi előmeneteléről volt szó. Így találkoztam négy középiskolás

A) Táblázat.

Az állami rendszerű fizetési osztályba tartozó tisztviselők besorolásához.

Ha a tisztviselő szolgálati ideje	akkor a nyugdíjat		
	a főiskolai	a teljes középiskolai	a IV. középiskolai
	végzettségű alkalmazotknál az alábbi fizetési osztályban és fizetési fokozatban, illetőleg fizetési fokozatban járó fizetés alapulvételével kell megállapítani.		
1, 2, 3 év	főiskolás gyak.	középisk. gyak.	kezelői 1. fok.
4, 5, 6 év	X. f. o. 3. fok.	XI. f. o. 3. fok.	kezelői 2. fok.
7, 8, 9 év	X. f. o. 2. fok.	XI. f. o. 2. fok.	kezelői 3. fok.
10, 11, 12 év	X. f. o. 1. fok.	XI. f. o. 1. fok.	kezelői 4. fok.
13, 14, 15 év	IX. f. o. 3. fok.	X. f. o. 3. fok.	XI. f. o. 3. fok.
16, 17 év	IX. f. o. 2. fok.	X. f. o. 2. fok.	XI. f. o. 2. fok.
18, 19 év	IX. f. o. 1. fok.	X. f. o. 1. fok.	XI. f. o. 1. fok.
20, 21 év	VIII. f. o. 3. fok.	IX. f. o. 3. fok.	X. f. o. 3. fok.
22, 23 év	VIII. f. o. 2. fok.	IX. f. o. 2. fok.	X. f. o. 2. fok.
24, 25 év	VIII. f. o. 1. fok.	IX. f. o. 1. fok.	X. f. o. 1. fok.
26, 27 év	VII. f. o. 3. fok.	VIII. f. o. 3. fok.	IX. f. o. 3. fok.
28, 29 év	VII. f. o. 2. fok.	VIII. f. o. 2. fok.	IX. f. o. 2. fok.
30, 31 év	VII. f. o. 1. fok.	VIII. f. o. 1. fok.	IX. f. o. 1. fok.
32, 33 év	VI. f. o. 3. fok.	VII. f. o. 3. fok.	VIII. f. o. 3. fok.
34, 35 év	VI. f. o. 2. fok.	VII. f. o. 2. fok.	VIII. f. o. 2. fok.
36 év, vagy több	VI. f. o. 1. fok.	VII. f. o. 1. fok.	VIII. f. o. 1. fok.

kincstári hivatalvezetővel és érettségizett fogalmazási tisztviselővel. Az erdélyi rendelet módot ad az ilyen jelenségek megfelelő „értékelésére“.

Az altisztüket és a szolgálakat kizárólag szolgálati idejük alapján kell besorolni. Erre külön táblázat nem készült, de nem is szükséges, mert az altisztí fizetési fokozatok szolgálati évek szerint emelkednek. A rendelet különbséget tesz szakképzett és nem szakképzett altisztek között és az előbbieket javára előnyösebb besorolást enged. A pénzügyminisztérium hozzájárulásával a postai

altiszteket a besorolás szempontjából általánosságban szakképzetteknek tekintjük és ezzel biztosítottuk az összhangot egyrészt a 900/1941. M. E. sz. rendelet alapján (erdélyi kinevezési rendelet) történt altiszti kinevezésekkel, másrészt az anyaországi altisztek átlagos előmenetelével.

A szolgálati idő számítása, illetőleg a beszámításra való alkalmasság elbírálása a magyar jogszabályok szerint történik. Különösen fontos volt ezt kimondani, mert az utódállamok — főképpen saját nemzetiségű alkalmazottaik javára — a szolgálati időhöz tényleges szolgálatban nem töltött, tehát jogszabályaink szerint be nem számítható időket is hozzáadtak. Ilyen időtöbblet teljes egészében való elismerése azzal a veszéllyel járna, hogy a magyar nemzetiségű alkalmazottak a nyugdíj megállapításánál erősen hátrányba kerülnének.

Meg kell említenem, hogy az érdekeltek leginkább a szolgálati idő meghatározását találják magukra nézve sérelmesnek, mert ebben szerzett jogaik csorbítását vélik felfedezni. Ha azonban helyes megkülönböztetést tudunk tenni a már említett kétféle szolgálati idő között, látjuk a rendelet igazságos és szociális rendező elvét. A besorolásnál alapul veendő szolgálati idő ugyanis kizárólag a magyar illetményrendszerbe való átvételre, tehát végeredményben a beszámítható javadalmazás meghatározására szolgál és a rendelethez csatolt táblázat az anyaországi tisztviselők általános előmenetelének figyelembe vételével készült. Sokan mondhatnák ugyan, ha a megszállás nem következik be, magasabb rangot értek volna el. Válaszom: a Csonkaországban sok kartársunk az itteni súlyos körülmények között a táblázat szerint elérhető fizetési osztályig, illetőleg fokozatig sem juthatott el.

A nyugdíjszázalék kiszámítása akként tér el az általános jogszabályoktól, hogy a nyugdíjat a beszámítható javadalmazásnak abban a százalékában kell meghatározni, ahogyan azt az utódállamok megállapították. Ebben a rendelkezésben is a szerzett jogok elismerése nyilatkozik meg. Az esetek nagy többségében ugyanis az a helyzet, hogy az idegen nyugdíjszázalék a miénknél kedvezőbb és ezáltal a nyugdíjas a beszámítható javadalmazás magasabb mértékével mért nyugdíj élvezetére nyer jogot. A százalék kedvezményes meghatározása azért is jelentős, mert ebben a magyar jogszabályok szerint be nem számítható szolgálati idő elismerése is jelentkezik. A szolgálati idő és a százalék között lévő szoros kapcsolat ugyanis nemcsak a mi nyugdíjtörvényünkben, hanem az utódállamok ellátási jogszabályaiban is felismerhető. A különbség csak abban van, hogy míg nálunk egyévi szolgálati idő 2%-os emelkedést mutat, az utódállamoknál a számítási kulcs ennél általában magasabb. Például megvilágítva, egy volt román tisztviselőnek fellettes hatósága nyugalombahelyezésekor megállapított 26 esztendő, amelyből azonban tényleges szolgálatban csak 21 évet töltött el. A román postai igazgatás a nyugdíjszázalékot természetesen 26 évi szolgálati idő figyelembe vételével a beszámítható javadalmazás 84%-ában állapította meg. A rendelet értelmében ezt a nyugdíjszázalékot el kell fogadni. Az idegen nyugdíjszázalék elismerése tehát a szolgálati idő elismerését is jelenti, mert a százalékot a román hatóság ennek figyelembevételével határozta meg. Sajnos, az érdekeltek ezt a méltánvos elbánást kellőképpen nem értékelik és állandóan sérelmezik szolgálati idejük csökkentését. Az elmondottak után azon-

ban világos, hogy az idegen nyugdíjszázalék elfogadása egyben — ha nem is teljes mértékben — a szolgálati idő elismerését is jelenti. Így válik lehetségessé, hogy például 34 évi, de nem egyszer 29—30 évi szolgálati idővel visszacsatolt testvéreink 100%-os nyugdíjat élveznek. Ebbe már könnyebben beletörődnek. A magyar jogszabályokban ilyen kedvező számítással nem találkozunk, mert az anyaországi alkalmazottnak 40 évig (főiskolásnak 35 évig) kell szolgálnia, hogy teljes nyugdíjat élvezhessen. A nyugdíjszázalék kedvezményes számítása egyformán kiterjed a magyar és egyéb nemzetiségű alkalmazottra, — természetesen csak akkor, ha ez a százalék kedvezőbb a magyar jogszabályok szerint kiszámítandó nyugdíjszázaléknál.

Különös örömmel kell megemlékeznem az erdélyi (és délvidéki) rendeletnek egy igen kitűnő és bátor újításáról, amely a dolog természeténél fogva kizárólag a magyarságot érinti. Ez abban áll, hogy azoknál az egyéneknél, akiket a megszálló hatalom a hűségeskü megtagadása miatt annakidején (általában az 1920. évben) a szolgálatból elbocsátott, az 1921. évi július hó 27. napjától az 1929. évi decemer hó 31. napjáig terjedő időt mind a besorolás, mind a nyugdíj mértékének kiszámítása szempontjából úgy kell tekinteni, mintha azt az alkalmazott a tényleges szolgálatban töltötte volna el. Ezzel a rendelet jutalmazni kívánta azokat a gerinces magyar alkalmazottakat, akik nem hódoltak be az idegen uralomnak és inkább a lemondást és nélkülözést választották. Tudjuk ugyanis, hogy akik a hűségesküt megtagadták, az egész megszállás alatt legtöbb esetben semminemű, vagy csak egy évtizeddel később (1930. évtől) pár pengőnek megfelelő ellátást kaptak. Igen méltányos tehát ezeknél a szolgálati időnek ilyen módon való felemelése. Jogi szempontból ez a rendelkezés azért tarthat számot érdeklődésre, mert áttöri a nyugdíjszabályokban eddig állandóan követt és szigorúan alkalmazott elveket. Talán a nyugdíjtörvény 42. szakaszában találunk ehhez hasonló rendelkezést, — amidőn a törvény megengedi, hogy a szolgálat teljesítése közben balesetet szenvedett egyén részére nyugdíj állapíttassék meg akkor is, ha legkisebb szolgálati idejét még nem is töltötte be.

Természetesen az ismertetett rendelkezések csak az idegen szolgálatban állott alkalmazottakra terjednek ki. Kizárólag csak a magyar közszolgálatban volt egyének nyugellátását az általános jogszabályok szerint, tehát annak a fizetési osztálynak (csoport) és fokozatnak megfelelően kell meghatározni, amelybe az illető az 1921. évi július hó 26. napja előtt mint magyar közszolgálati alkalmazott a tényleges szolgálatban utoljára tartozott, illetőleg ha nyugdíjban részesült, amely szerint a nyugdíját megállapították.

A visszacsatolt területek nyugdíjasainak átvételével a postai nyugdíjasok száma kb. 2400-zal szaporodott meg. Ebből a Felvidékre és Kárpátaljára 800, Erdélyre 1200 és a Délvidékre 400 személy esik. A felvidéki, kárpátaljai és erdélyi nyugdíjasok átvétele befejeződött, a délvidéki nyugdíjak megállapítása most van folyamatban.

Hivatalvezetés — hivatalsszervezés.

írta: SAMEL JÓZSEF m. kir. postahivatali igazgató.

La conduite et l'organisation des bureaux. Par M. JÓZSEF SAMEL, Directeur de bureau de poste.

L'article s'occupe des questions pratiques de la conduite des bureaux de poste. La matière se divise à cet égard en trois groupes principaux: a) questions de la sélection, b) formation professionnelle et c) systématisation de l'organisation de bureaux. La question de la sélection des chefs de bureau a été récemment réglée par un ordre de la Direction générale. En ce qui concerne la formation des candidats de chef, l'auteur propose d'y laisser un plus grand rôle aux bureaux de Budapest. Il attribue une grande importance à la systématisation de l'organisation des bureaux. Les locaux du bureau doivent être construits et aménagés correspondant aux exigences du public et des employés de poste. La base de l'activité d'une place d'opération est l'instruction spéciale qui doit énumérer au détail tous les devoirs des manipulants. L'article se termine par une analyse des fonctions à exécuter dans le but d'une bonne marche du service.

Egyes nyugati államokban évek óta működnek olyan intézmények, amelyek a felső vezető réteg módszeres kiválasztásával és kiképzésével foglalkoznak, s ennek a kérdésnek sikeres megoldásán nálunk is sokat fáradoznak az illetékes körök.

Ezek az intézmények mindenütt csak az állami és közélet felsőbb vezető rétegének kiválasztását és céltudatos kiképzését tekintik feladatuknak. Nem kétséges azonban, hogy a kiválasztás és kiképzés ilyen rendszerét előbb-utóbb az állami és közélet minden fokozatára ki kell terjeszteni, mert ha csak a felsőbb rétegekre vetnék a súlyt, a további rétegek színvonalának emelését pedig mellőznék, a legkiválóbban kiképzett felső réteg is csak légüres térben mozogna, s a korszerű fejlődés által megkívánt eredményeket nem érhetné el.

Ebbe a kiszélesített látókörbe állítva be saját ilyenmű kérdéseinket is, csak örvendhetünk annak, hogy a m. kir. posta, mint az állami élet egyik legkorszerűbb intézménye, oly jellegzetes gyorsasággal, talán minden más intézményt megelőzve, már jóval előbb megtette gyakorlati megoldások felé vezető lépéseit, amikor a közigazgatási, majd a hivatalvezetői kar kiválasztására, illetőleg szakképzésére vonatkozó szabályozásait rendeletekben lefektette. Ezekkel a rendeletekkel az érintett kérdéseket, a jelenlegi lehetőségek figyelembevételével, egyleőre megoldottaknak is tekinthetjük. Hogy a rendeletek megjelenését, mégis a kérdésekkel tovább foglalkozó hozzászólások egész sora kísérte, ez csak annak az örvendetes jelenségnek a bizonyítéka, hogy a lelkekben tovább él a későbbi továbbfejlődés lehetőségének a tudata, s a tökéletesítés módozatait már most kutatják és rendszerezik.

Magam, ebben a cikkben, csak a hivatalvezetés gyakorlati kérdéseivel, de ezen belül viszont nemcsak a szakképzéssel, hanem a hivatalvezetés egész területével szeretnék foglalkozni. Magát a hivatalvezetői szakképzést szabályozó rendeletet csak annyiban érintem, amennyiben a kérdés egyes

részleteivel összefügg, illetőleg amennyiben az időközben elhangzott fel-
szólalások ezt — megítélésem szerint — szolgálati szempontból is meg-
kívánják.

A hivatalvezetés egész kérdésének áttekintése céljából az anyagot há-
rom főcsoportra osztom fel, és pedig:

1. A kiválasztás kérdése.
2. A szakképzés feljűjtása.
3. A hivatalsservezés rendszerezése.

A kiválasztás kérdését, mint már említettem, egyelőre megoldottnak
tekinthetjük, mert a szabályozó rendelet 2. §-a a kiválasztás módját hatá-
rozott feltételekkel körülbástyázza. Ezek a rendelkezések, jóllehet volta-
képpen csak okiratokkal bizonyítható, tehát végeredményben bárki által
megszerezhető kívánalmakat írnak elő, mégis a jelenlegi lehetőségekhez
mért, módszeres kiválasztásra irányuló szabályozást jelentenek, mert a
lélektani tudomány mai állása mellett a vezetőktől megkívánható egyéb
jellembeli tulajdonságokat rendeleti szabályozás céljából egyelőre figyelembe
venni nem lehet. Viszont a kérdéssel foglalkozók éppen ezért tartják a kér-
dést továbbra is napirenden s a későbbi fejlődés lehetőségeit minden oldal-
ról élesen megvilágítani igyekeznek. Semmiképpen sem hajlandók ugyanis
elfogadni azt a kényelmes felfogást, amely szerint a vezetők kiválasztásának
kérdésében szabályozás nem is szükséges, mert vagy megvan valakiben a
vezetői rátermettség s akkor minden szabályozás nélkül is kiváló vezető lesz,
vagy nincs meg és akkor minden szabályozás ellenére sem lesz belőle soha
jó vezető. Ennek a felfogásnak a megcáfolására talán elég annyit felemlíteni,
hogy a szabályozási kísérletek végső célja éppen azoknak a módszereknek a
megtalálása, amelyeknek segítségével azt a bizonyos és olyan nagyon könny-
nyen, sajnos, meg nem határozható rátermettséget valakiben meglehetősen biz-
tonsággal lehet majd megállapítani.

Ebből a szempontból rendkívül érdekes és értékes dr. D a n c s á k G y u l a
postatitkár úrnak a Magyar Posta folyó évi 10. számában megjelent „A
hivatalsservezők kiválasztása“ című cikke, amelyben a cikkíró a kiválasztásnál szem előtt tartandó kívánalmakat sorolja fel, mint amely-
ket a kérdéssel tudományosan foglalkozók már eddig is rendszerbe foglaltak.
E rendszerbe foglalás célja az volt, hogy megállapítsák: milyen tulajdonsá-
gokat is kellene hát tulajdonképpen egy ideális vezetőtől megkívánni. A kí-
vánalmak felsorolása bizonyára még a kérdéssel régebben foglalkozókat is
meglepi, mert a cikkíró, egy egész terjedelmes bekezdésben, pontosan hat-
vanhat ilyen tulajdonságot sorol fel.

Valószínűleg maguk a rendszerbe foglalók is tisztában vannak azzal,
hogy ilyen tökéletes emberi lény, sajnos, igen kevés található a valóságban.
Ha azonban mind a 66 jótulajdonságot egyenként alaposan megvizsgálva
helyezzük lelkiismeretünk mérlegére és azon töprengünk, hogy egy ideális
vezetőből közülük vajjon melyik is hiányozhatna, végül is kénytelenek le-
szünk beismerni, hogy egyik sem. Alkalomadtán ugyanis éppen annak az
egynek a hiánya okozhatna helyrehozhatatlan zavarokat. Ha tehát még olyan
ritka is mind a 66 kívánalmat magában összpontosító ember, ez még koránt-
sem jelenti azt, hogy az ideális mérték megközelítésére módszeresen, sőt

intézményesen törekedni ne kellene. Meg vagyok győződve, hogy a kísérletek egykor a gyakorlati élet talajára is kilépnek és akkor a lélektani alapon rendszerezett kiválasztásnak sem lesz akadálya. A jelenlegi szabályozás pedig akkor is jelentős lépéssel visz előre, mert az ennek alapján kiképzett hivatalvezetők, akik egy többéves és áldozatokkal is járó folyamaton maguk is átestek, megfelelő érzékkel rendelkeznek majd a további nemzedékek kiválasztására.

A hivatalvezetés egész területének második főcsoportjaul a szakképzés felújítását jelöltem meg. A szabályozó rendelet ezt a részt oldja meg a legteljesebben, e tekintetben a leggyakorlatibb szem sem találhat benne hézagokat. A hivatalvezetők alapvető szakképzésében ezután hiányokat vagy egyoldalúságot felfedezni nem lehet és ez igen nagy eredmény lesz. A rendelet megjelenése óta elhangzott észrevételek nem is szakszempontról, hanem — egyébként tiszteletreméltó — egyéni szempontokból foglalkoztak a kérdéssel. Ezek közül itt csak azzal az eggyel szeretnék foglalkozni, amely azt kifogásolta, hogy a kiképzésből a rendelet a budapesti hivatalokat csaknem teljes egészében kizárja. A mellőzésnél nyilvánvalóan az volt a döntő szempont, hogy a fővárosi hivatalok igen egyoldalúak, általános szakképzésre tehát nem alkalmasak. Saját megítélésem szerint azonban ez csak akkor fogadható el, ha ezeket a hivatalokat ebből a szempontból egyenként vizsgáljuk meg. Ha azonban a főváros minden postai és távközlési intézményét együttesen nézzük, az egyoldalúság már nem áll fenn. Már pedig itt nem arról van szó, hogy Budapesten a szakképzés okvetlenül egyetlen postahivatalnál történjék, hanem arról, hogy Budapesten történjék. Postai szempontból a fővárosi hivatalok egyik-másika teljes, — táviró szempontjából háromnegyed, — távbeszélő szempontból pedig mintegy félüzeműnek tekinthető. A távirónál megállapítható — nem túlságosan jelentős — hézagokat a központi táviróhivatalnál, a távbeszélő hézagait pedig a József távbeszélő központban pótolni lehet. Ha azonban a vidéki eltérések megtanulására is súlyt vetünk, a kérdést egy-két hónapos kirendeléssel kétségtelenül meg lehetne oldani. A budapesti kiképzés mellett szól egyébként az is, hogy a nagyszabású és teljes mértékben korszerűsített központi berendezések egyenesen kiválóan alkalmasak a jelöltek szélesebb látókörének bővítésére, sőt ebből a szempontból még a vidéki jelöltek Budapestre rendelése mellett is lehetne igen nyomós megokolásokat felemlíteni.

A hivatalvezetés egész területének harmadik főcsoportjaul a hivatalszervezés readszerezését jelöltem meg és ezzel kimerítőbben szeretnék foglalkozni. A hivatalszervezés fogalma, ebben a formában, talán kissé újszerűnek hat, pedig a mögötte álló elgondolás már akkor foglalkoztathatott egyeseket, amikor a „hivataligazgatás“ tantárgyát a tisztképző tanfolyam akkori tantervébe iktatták. E tantárgy gyakorlati eredménye azonban igen kevés volt, mert a sok száz tanfolyamhallgatónak alig néhány százalékából válhatott hivatalvezető s e kevés is sokszor csak évtizedek múlva. A tantárgyból szerzett némi tájékozódás tehát vagy teljesen kárbaveszett, vagy amikorra szükség lett volna rá, tökéletesen elfelejtődött.

De felfogásom szerint nem is a tanfolyamhallgatókkal kell a hivataligazgatás, helyesebben a hivatalszervezés tárgykörét minél alaposabban

megismertetni, hanem a hivatalvezetői kiképzésre kijelölendő tisztviselőkkel, akik kijelölésükkor erre megfelelő érzékkel is rendelkeznek már. Sőt ezenkívül ezt a tárgykört minél szélesebb rétegekkel is meg kellene ismer-tetni, feltétlen szükségességét általában a köztudatba is bevinni.

Ebből a célból azt hiszem elérkezett az ideje annak, hogy a hivatalsszervezés korszerű fogalmát meghatározzuk.

A hivatalsszervezés fogalma mindenesetre nem azonos a hivatalvezetés fogalmával, inkább úgy lehet meghatározni, hogy az a hivatalvezetés igen sokoldalú feladatköreinek egyik alapvető fontosságú főcsoportja. Néhány kisebb jelentőségű feladatkör, mint pl. az ellenőrzés, ügyirat-intézés, fegyelmezés stb. már most is szabályozott keretek között folyik, maga a hivataligazgatási feladatkör azonban az egész területnek annyira egyéniséghez kötött része, hogy rendszerbe valóban nem foglalható és így szabályozni sem lehet. Maga a hivataligazgatás az úgyszólván percenként felvetődő, előre ki nem számítható s azonnali elbírálást és elintéztést igénylő kérdések szakadatlan láncolatából áll. Ezenkívül valamennyi kérdés — intézményünk sajátos természeténél fogva — mindig sürgős, tépelődést, halasztást egyik sem enged meg. Ez tehát az a feladatkör, amelynek mindig gyors és mégis hibátlan teljesítéséhez minden pillanatban szüksége lehet a hivatalvezetőnek ama bizonyos 66 jótulajdonság valamelyikére. Itt, ezen a területen bukkanhat elő bármelyik percben az a lélektani pillanat, amelyben egyetlen egy ilyen tulajdonság hiánya is végzetessé válhat akár az éppen szóban levő ügyre, akár pedig magára a hivatalvezetőre nézve. A kiválasztás kérdését ennek az egy feladatkörnek a kifogástalan betöltése érdekében tartja mindenki annyira elhatározó fontosságúnak és ugyanennek az célnak az elérése érdekében találom én is oly nagyfontosságúnak a hivatalsszervezés feladatkörét.

Jóllehet a hivatalsszervezésnek más céljai is vannak, kétségtelen, hogy a hivatali élet keretének céltudatos megszervezésével lehet elsősorban megteremtteni azt a mindig higgadt légkört, amely a hivataligazgatási feladatkörnek minden zavartól, kapkodástól és idegeskedéstől mentes betöltéséhez állandóan elengedhetetlenül szükséges. A szervezatlenség, sőt már a szervezés hézagossága is, örökös zűrzavar, keresés, kapkodás, idővesztés, panasz és elégedetlenség kútforrása, amelynek feszült légkörében nyugalom, higgadtság és a mindig szükséges szellemi rugékonyság megőrzése semmiképpen sem lehetséges. Viszont csaknem teljesen függetlenítheti magát a hivatalvezető minden szervezési hibából és hézagból származó nyúgtól, ha eleve erre elhatározott szándékkal és mindenre kiterjedő céltudatossággal hivatalában megszervez minden olyan keretet, amelyet a kezelési szabályok folytonos változásai is nagyrészt érintetlenül hagynak. Ha ily módon az egész keret szervezettsége kialakul és megszilárdul, minden hivatalvezető tapasztalni fogja, hogy ezzel együtt saját biztonságérzete is mennyire megerősödik és hogy ez mily nagymértékben sugározódik át személyzetére, sőt még a közönségre is.

Az ilyen szélesebb alapokra fektetett távolabbi célt is szem előtt tartó hivatalsszervezés azonban nem olyan egyszerű és nem nagyon könnyű feladat. Azonkívül, hogy mindenekelőtt magának a hivatalvezetőnek kell kitű-

zött céljával és annak minden részletével tisztában lennie, a célok megvalósításához még más döntő tényezőknek (igazgatóság, pénzügyi, építési, gazdasági ügyosztályok) a megértő hozzájárulása is szükséges. Számtalan eset ismeretében állíthatom azonban, hogy megfelelő, minden részletében céltudatosan kidolgozott előterjesztéssel az illetékesek hozzájárulását a lehetőség határain belül mindig sikerül megszerezni. Legelsősorban tehát a hivatalvezetők céltudatosságát kell ebben az irányban fejleszteni. Ezzel párhuzamosan, vagy ezt megelőzően pedig a hivatalsservezés részleteit és módzatait lehetne megállapítani, rendszerbe foglalni, főbb irányelveit vezérfonalszerűen szabályozni és alkalmas időpontban, egységes alapelvek szerint, a hivatalok zömére nézve, a helyi lehetőségekhez mérten, kötelezővé is tenni.

Sajnos, a hivatalsservezés minden részletét e cikk keretében ismertetni és egyenként megokolni nem lehet, pedig a felállított tétel helyességét és megvalósíthatóságát szemléltetően és igazán meggyőző erővel érzékeltetni csak ezen az úton lehetne. De e cél részbeni elérését megkísérlem legalább a vázlat megrajzolásával és olyan fontosabb részletek felsorolásával, amelyek a kérdés gyakorlati megvilágítására talán alkalmasak lesznek.

Mindenekelőtt az egész hivatali élet külső kereteit kell célszerűen kiépíteni és megszervezni. Külső keret alatt érteni kell adott alkalommal magának a postahivatalnak az épületét, annak kifelé ható rendességét és csinoságát is, amennyiben az erre vonatkozó javaslatnál a hivatalvezető hatáskörébe tartozik. De érteni kell mindenestre és legelsősorban az épület belső helyiségeit, annak is főleg a közönség számára fenntartott termét, azután a kezelési munkahelyek keretétől szolgáló kezelőtermeket, helyiségeket, szobákat, raktárakat és mellékhelyiségeket, továbbá a közönség által is látogatott irodákat s végül magának a hivatalvezetőnek a hivatali helyiségét is. Nem közömbös sem magára az intézményre, sem a hivatalvezetőre, sem a személyzetre, sőt a kezelés egész menetére sem, hogy a közönség miképpen vélekedik valamelyik postahivatalról. Hiszen nyilvánvaló, hogy a közönség közvetlenül főleg a hivatalok működésén keresztül ismeri meg az intézményt, következésképpen ezekből ítéli meg az egészet is. Minden lehetséges eszközzel arra kell tehát törekedni, hogy a közönség ösztönszerűen is jól érezze magát a hivatalban. Mindenki túl van már azon az elavult felfogáson, hogy a hivatali helyiségeknek okvetlenül zordaknak és barátságatlannak kell lenniök. Minden célszerűen elhelyezett berendezési tárgy, minden gondosan kifüggesztett, izlésesen elkészített tájékoztató tábla, tisztán tartott padló, megmosott ablak, itt-ott megfelelően beillesztett kép, szőnyeg vagy virág hozzájárul ahhoz a kellemes légkörhöz, amelyben mindenki önkéntelenül is jól érzi magát.

Ellenben, ha a közönség a számára fenntartott helyen pl. célszerűtlenül, hiányosan felszerelt s esetleg a szépérzék is bántó íróasztalokat, kezdetleges írású, zavaros fogalmazású, gondatlanul kifüggesztett figyelmeztetéseket és hirdetésményeket, de különösen ha állandó jellegű és így éveken át szemelőtt függő, de szintén színvonal alatti munkahely-felírásokat és tájékoztató táblákat lát, egészen bizonyos, hogy mindez — különösen a hozzáértőbbek köreiben — csak szánakozó mosolyt kelt és semmiesetre sem növeli a tekintélyünket. A közönségnek ebben az esetben teljesen igaza is van, elvégre ma

a művészi kivitelű falragaszok és egy-kétszavas, tömör hírverő mondatok korát éljük. Talán éppen ezen a területen lehet legjobban kidomborítani, hogy mily nagy szükség van általános szervezési irányelvekre, egységesítésre, sőt ezen a területen még bizonyos mértékű szabványosításra is. Ki kell küszöbölni legkorszerűbb intézményünk hivatalaiból az ásatag hirdetmény-táblákat, a közönségnek fenntartott multszázadbeli, nehézkes íróasztalokat, a rendszertelen felírásokat, sötétítő magas korlátokat, ütött-kopott padokat és székeket stb. stb.

A közönség íróasztalának céljára egységesíteni lehetne pl. az alig észrevehető vas falitartóra szerelt, tehát lábnélküli asztalfelsőrészeket, amelyeknek ferdesíktű eternit- vagy üveg írólapjába a tintatartókat, oldalára pedig a szárítódesszkákat lehet besüllyeszteni, illetőleg rögzíteni. Az írólapon készített megfelelő nyílás a rászertelt felírással levélszekrényül szolgál, s az írólapra még egy fémtartócskát is lehet felszerelni az ajánlott feladóvevények számára és végül egy kis homorú fatolltartót. Ezzel a berendezéssel soha sincs baj és állandóan könnyen tisztán lehet tartani.

A fiókbérlőszekrény közelében mindig bádogborítású, kényelmes méretű, síma asztalt célszerű elhelyezni, mert a gyakran egyidőben érkező felek között amúgy is fellépő ingerlékenységet csak fokozza, ha az átvett tömegesebb anyag rendezésére nincs megfelelő, tágas helyük. Ugyanez áll a főpénztárban tömegesebben kifizetett nagyobb összegek átvételi körülményeire is, sőt itt a pénzolvasás biztonságáról is gondoskodni kell.

A munkahelyfelírások kéziratát újabban illetékes helvre döntés céljából bekérik, mégis célszerű volna ezekre, sőt az állandóbb jellegű egyéb figyelmeztető felírások, szabálykivonatok stb. részére is a bemutatási kötelezettséget határozottan elrendelni és a munkahely-felírások méreteit esetenként, a többiét pedig általánosan megszabni, illetőleg egységessé tenni. Még a rövidebb időre szánt kiírásoknál is meg lehetne szabni, hogy legalább milyen méretűek, milyen papíryanagra irottak lehetnek, s ha az alkalmazottak között nincs szépírású, hozzáértővel kellene megíratatni, s a csekély díjazás elszámolását megengedni. A jelentéktelen kiadást megéri az elért kellemes hatás.

A közönség részére minél több hulladék- és szeméttartót kell elhelyezni s minthogy tapasztalat szerint a legszigorúbb tilalmazó felírások sem riasztják el a közönség egy részét a dohányzástól, legalább a jobb közönségű hivatalokban, néhány jól kiválasztott helyre, hamutartókat is bátran ki lehet függeszteni. Hiszen pl. egy távolsági távbeszélgetésre néha órákig kell várni s a nyilvános fülkétől még csak el sem lehet távozni. A túlzásba vitt tilalmazások egyébként alig érnek valamit, ellenben rosszaló ellenérzéseket váltanak ki a közönségből.

A korszerű és állandóan rendben tartott berendezés hatása a közönségre, mint már említettem, egyenesen meglepő. Ez az alig észrevehető, állandó sugalló hatás a közönség fegyelmezettségét és tisztelettudását önkéntelenül is felébreszti s ha a rend állandó marad, ez a hatás is állandósul és növekszik.

Ugyanez a hatás mutatkozik a kezelőszemélyzetnél is, ha a belső munkahelyek megszervezésére is a lehető legaprólékosabb gondot fordítjuk. A

kezelők legtöbbje hamar észreveszi ha munkahelyével komolyan törődnek; ráeszmél, hogy az az ő munkakörének kímélésére is irányul s ennek következtében munkakészsége emelkedik. Végig kell tehát menni minden egyes munkahelyen, az altisztekét is beleértve, s kivétel nélkül mindegyiket aprólékos részletességgel meg kell szervezni.

A munkahelyszervezés alapja az osztályutasítás, amelynek elkészítését voltaképpen azért rendelték el, mert az általános érvényű szabályzatokba a legváltozatosabb helyi munkaköröket és házi szabályozásokat felvenni nem lehetett. Ha az osztályutasítás jól van szerkesztve s rendbentartására is gondot fordítunk, fontosságát a kezelők is felismerik, elolvassák és rendelkezéseit meg is tartják. Legjobb volna itt egy bevált rendszerű osztályutasítás fejezet-címeit felsorolni, de sajnos, erre sincs terünk. Mindenesetre a munkahely feladatát, munkakörét, szolgálati idejét, váltási időpontjait, a napi munka menetét, az átadási, leszámolási és zárási időpontokat, továbbá, hogy a kezelőnek mit, hol, hogyan kell tartania, mit, mikor, hova elzárnia, beszolgáltatnia, s végül az osztály minden felszerelését feltétlenül itt kell lerögzíteni, illetőleg felsorolni. Azután a munkahely minden segédeszközének, írószerének és nyomtatványának a helyét pontosan ki kell jelölni úgy, hogy azokat a kezelő máshol ne is tarthassa. Asztalfiókjait megfelelő méretű rekeszekre kell osztani, hogy nyomtatványait, okiratait mindig előre meghatározott, alkalmas helyen tarthassa. Egyenlegeket elő kell írni, vagy sokszorosítottatni, rovatlapokból, mérlegekből stb. mintákkal kell az osztályt ellátni. Beosztó fiókokra csak fémsínekbe helyezett, celluloid-lappal fedett, könnyen cserélhető felírásokat szabad szereltetni. Az altiszti munkahelyekre mindig függesszünk ki rövid, világos szabálykivonatokat, mert ők a folyton változó szabályzatokat kellő figyelemmel nem kísérhetik. Az altiszti munkahelyeket egyébként éppen olyan gondnal szervezzük meg, mint a többit, mert ha az alacsonyabbrendűség érzése beléjük gyökerezik, tőlük magunk is csak alacsonyrendű munkát várhatunk.

Feltétlenül és igen alaposan meg kell szervezni a hivatal kulcs-nyilvántartási és őrzési rendjét, mert még egy közepes nagvságú hivatalnál is százakra megy a legkülönbözőbb kulcsok száma. Ha ez nincs rendezve, állandóan vagy a fiókokhoz keresnek kulcsot, vagy a kulcshoz fiókot. Temérdek idővesztésnek és idegeskedésnek kútforrása lehet ez a kulcs-kérdés, amit csak teljes számbavétellel, sorszámozással, csoportosítással és gondos rendbentartással lehet kiküszöbölni. Ugyancsak ilyen idővesztésnek és idegeskedés egyik forrása a számadásörző szekrény és a nyomtatványraktár is, a rendszeres megszervezésnek tehát itt is igen nagy jelentősége van.

A főpénztár külön szervezési terület, amelyet külön kulcsnyilvántartással, az alább ismertetendő külön tárgymutatóval, rendelet-gyűjteménnyel, előjegyzési irattartókkal és határidős kimutatással kell ellátni. De legfontosabb kellék itt a pénztárszámadás mellékleteit képező okiratok irat-rendezője. Ez egy könyvalakban, tartós anyagokból készített okirat-rendező, amely a pénztárszámadás bevételi és kiadási tételszámaival azonos számú, szélcímzésű lapokkal van ellátva. A címzés a pénztárszámadás tételeinek sorrendjében történik, s az okiratok így szintén azzal azonos sorrendben állnak állandóan a lapok között. Így a főpénztáros sem napközben, sem a napi- és

hóvégi zárásoknál sohasem keresgél, idejét igen jelentős mértékben megtakarítja, biztonságát megerősíti, higgadtságát fokozza. A főpénztárban természetesen még igen sok, itt fel nem sorolható célszerűsítést lehet keresztülvinni.

De a hivatalsszervezés igazi területe mindenkor maga a hivataligazgatás: a vezető saját és előadóinak, irodásainak munkaköre marad. Ha e területen a szervezés csak némileg is hézagos, azon — a kezeléstől függetlenül — maga a vezetés is könnyen elbukhat. Sajnos ennek a rendkívül sokoldalú és sokfelé ágazó területnek minden szervezési részletét sem lehet itt feltárni, csak a legjellegzetesebb tételek rövid megvilágításáról lehet szó. Ime:

Tárgymutatót, vagyis mindennemű rendelet betűrendes és állandó nyilvántartását a hivatalvezetőnek külön, hacsak lehet sajátkezüleg, az iroda és az esetleges osztályvezetők részére szintén külön-külön kell vezetni és állandóan rendben tartani, helyesbíteni stb. A vezetőé csak fontosabb, általános érvényű rendeletekre terjedjen ki, a többi a legapróbb részletekre és a helyi intézkedésekre is. Minden tárgymutatóhoz külön rendeletgyűjteményt kell berendezni.

Rendeletgyűjteményeket mindig lyukasztás útján fűzhető, szabványos irodai irattartókban rendezzünk be s az igazgatósági csoportok tárgykörei szerint rendezett külön-külön irattartókat címezzük meg és sorszámmal lássuk el. Rövidítve nevezzük el ezeket „Rgy. 1, 2, 3,“ stb.-nek s tárgymutatóinkban és iktatókönyvünkben a rendelet elhelyezését e rövidítéssel jelöljük.

Határidős kimutatás csak szemléltető módszerrel felel meg céljának. Nagy alakban, vastag betűkkel, kissé messzebről is olvasható tágas rovatokkal kell egybeállítani és pl. az irodai szekrényajtó belső oldalára úgy kell elhelyezni, hogy az előadó egy perc alatt megállapíthassa a tárgyhóban esedékes összes határidőket. Tégeit sorszámozni kell és a vonatkozó rendeleteket, azonos sorszámozással, külön rendeletgyűjteményben kéznél kell tartani, mert nincs mindig jól begyakorolt irodásunk, aki emlékezetből is tudja már az esedékességek határidejét s a rávonatkozó összes tudnivalót.

Előjegyzéseink (személyzeti, szabadság, leltári, egyenruha, villamosjegy stb.. nyilvántartások) darabszáma közepes hivataloknál is legalább 40—50-re tehető. Ezeket is szabványos irodai irattartókban tartjuk, sorszámozzuk s ezek emelkedő sorrendjében rendezzük. De azonos sorszámozással szem előtt tartható kimutatást is készítsünk róluk, mert különben keresgélésükkel temérdek idő fecsérelődik el. Az egyes nyilvántartások tárgykörére vonatkozó rendeleteket, iktatókönyvünkben történt előjegyzés után, helyezük a megfelelő irattartóba.

Nyomatványaink közül azokat, amelyek az irodában folyton szükségesek, tartjuk külön iratrendezőben, befűzve, fajtánként külön-külön borítékban, „legszükségesebb nyomtatványok“ felirással. A borítékokat lássuk el a nyomtatvány hivatalos sorszámaival, s legfelül helvezzük el a nyomtatványszámok emelkedő sorrendjében vezetett kis jegyzéket, amely azonnal megmutatja a nyomtatványok elhelyezési rendjét. Ezzel is nagyon sok időt takarítunk meg, s a tudakozódó felekben gyors előkerítésükkel igen jó benyomást teszünk.

Ügyirat-kezelését ma már minden üzem, még a legkisebb is,

korszerűsítette, mi sem tehetünk egyebet. Az iktatásnál tárgykörök szerinti iratrendezés segítségével pl. nagyon sok tételt meg lehet takarítani. Határ-idős és végleges irattárunk rendbentartására aránylag olcsó, szakszerű irattartók és iratrendezők állnak rendelkezésre, csak meg kell ismerni őket és rendeltetésüket. E gyakorlatiasan szerkesztett segédeszközök maguk megmutatják, hogy miképpen kell az iratkezelést korszerűen berendezni. Az összekötött, porosodó ügyiratkötegek ideje mindenestre régen lejárt. Végleges, éves irattáraink, egy korszerű irat-rendező szerkezetébe rendezve, ma olyanok, mint egy jól lapozható, nagyobb könyv, s a szerkezet segítségével valamely keresett irat a rend felbontása nélkül „egy gombnyomásra” kiemelhető.

S a j á t ü g y k e z e l é s é t (bizalmas és hasonló ügyiratok stb.) maga a hivatalvezető is csak akkor tudja ellátni teljes biztonsággal, és idővesztés nélkül, ha az egyre szaporodó tárgyköröket külön-külön irattartókban rendezi. Ezeket is sorszámozni és címezni kell, s iktatókönyvünkben a vonatkozó tételnél az irattartó sorszámát bejegyezni. Ugyanez áll minden más tárgykörre (pl. a váratlan pénztárvizsgálatok eredményeinek, távolléti kimutatásnak stb. vezetésére, is annyiban, hogy minden nyilvántartást mindig gondos tervszerűséggel kell megszerkeszteni, mert munkánk folytonosan oly mértékben szaporodik, hogy alapos tervszerűség nélkül előbb-utóbb zavarok támadnak, s az egész vezetés lassanként elveszti biztonságának egyenletességét.

A táviró- és távbeszélő osztályok szervezési munkáival külön azért nem foglalkozom, mert egyrészt a többi osztályra vonatkozó általános szervezési javaslatok ezekre is vonatkoznak, másrészt pedig a géptermekek — a gépek és készülékek kényes volta miatt — már eddig is szigorúbb szervezési keretben dolgoztak.

Hangsúlyozni szeretném végül, hogy fejtegetéseim korántsem jelentik azt, hogy hivatalvezetőink a felsorolt szervezési kérdéseket nem ismernék és legnagyobb részüket maguk is meg ne valósították volna. Ezt nem is lehet feltételezni, mert bizonyos mértékű szervezés nélkül hivatalt vezetni egyáltalában nem lehet, enélkül minden hivatalvezető igen rövid idő alatt válságba kerülne. Fejtegetéseim súlypontja a rendszerbe foglaláson, egységesítésen és az általános kötelezővé tételén van és azon, hogy a hivatalszervezés egy későbbi rendezés során a hivatalvezetői szakképzés területén a jelenleginél lényegesen nagyobb teret nyerjen.

A most folyó világválság tanulságaiból láthatjuk, hogy a szervezés nemcsak hivatalok, vagy egyes intézmények, hanem országok és világbirodalmak életében is mit jelent. Hiszen látjuk: a szervezettség fokától függ birodalmak fennmaradásának vagy elpusztulásának sorsdöntő kérdése is. Az országok szervezettsége viszont részeredmények sorozatából tevődik össze. Végső eredményben tehát az egyes intézmények szervezési kérdéseiben is országos kérdéseket kell látnunk, amelyeknek helyes vagy helytelen megoldásán a nemzet létének vagy nemlétének kérdése is múlhat...

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK

Articles techniques.

A deciméteres hullámok technikája.*

Írta: Dr. ing. MAGYARI ENDRE m. kir. posta műszaki tanácsos.

La technique des ondes à decimetres. Par M. le Dr. ing. ENDRE MAGYARI, Conseiller technique de poste.

L'auteur fait connaître les qualités des ondes à decimètres, leurs modes de production et les avantages de leur utilisation possible dans l'exploitation.

A híradástechnika egyik legfiatalabb ágazata a 2 méteres hullámhossznál rövidebb hullámok felhasználása hírközlési célokra. A híradástechnikában eddig elért eredményeket szinte összefoglalóan nyújtja a gyakorlatnak: mozgékony, zavarmentesség, sokszoros kihasználás, titkosság, kis energiával nagy hatótávolság, olcsó befektetés és olcsó üzem: akár hang, akár jelek, akár televíziós adás átvitelére.

Mai felosztás szerint 10—2.5 méteres hullámhosszig vesszük az ultrarövid hullámok tartományát, megfelel másodpercenként 30—120 millió (Mc) rezgésnek és 25—2.5 deciméterig (120—1200 Mc) a deciméteres hullámok intervallumát. Ennek a felosztásnak látszólagos önkényessége a két tartomány technikai megoldásainak különbségében ill. lehetőségeiben leli magyarázatát, amint erre később rámutatok.

Sugárzási átviteleknél elsősorban a hullámok terjedési viszonyait kell vizsgálnunk, hogy tiszta képet kapjunk a várható előnyökről.

Tudottnak tételezem fel annak a ténynek ismeretét, hogy a közép és hosszú hullámoknál a kezdeti felületi-térerősséget a szétszóródáson, a távolságokon kívül a talaj-, helyesebben a felületi abszorpció csökkenti erősen, hiszen a felületi hullámok rátámaszkodnak a talajra, az azt borító növényzetre és így energia-veszteség áll elő, ami a hatótávolság nagymértékű csökkenését is jelenti. A deciméteres hullámok egyenes vonalban terjedő térhullámaira — az optikai átlátáson belül — nincs számottevő közeg-abszorpció, se hó, se köd, se eső, se egyéb nem befolyásolja jelentősen a térerősséget. Úgy viselkednek, mint a fényhullámok, a Föld görbületét sem követik. Ami egyedül befolyásolja a vétel helyén a deciméteres hullámok térerősségét: az a földfelületről esetleg visszavert hullámok és a direkt érkező hullámok interferenciája lenne. Ezt a jelenséget előzetes számítással, adó-vevő antennák célszerű elhelyezésével és előzetes kísérlettel erősen ki lehet kapcsolni.

A deciméteres hullámok épp kis hullámhosszuk miatt kitűnően nyálalthatók: egész egyszerű irányító antenna-rendszerekkel 8—10-szeres energiakonzentráció érhető el mind az adó-, mind a vevő-oldalon.

*Szerző e tárgykörből 1942 november 9-én egyesületünk mérnökszakosztályi ülésén előadást tartott.

Ha azt a feladatot állítjuk fel magunknak, hogy milyen energiája legyen annak a deciméteres hullámhosszú adónak, amely adó-vevő oldali irányítás mellett ugyanoly vételenérgiát biztosít 150 km-en, mint egy 1 kw-os 300 méter hullámhosszú körsugárzó adó, akkor — a hosszas számítást mellőzve — arra az eredményre jutunk, hogy az előbbi 1000 watthoz képest ezt a feladatot $\frac{1}{4}$ wattal (250 mW) meg lehet oldani, ami 4000-szer jobb energiakihasználást tesz lehetővé. Jó másfél esztendeje, hogy alkalmam volt 6 deciméteres hullámhosszon adás-vétel kísérleteket folytatnom az Észak-keleti Kárpátok 1000—2000 méteres csúcsai közt, amikor is 60 mW energiájú adókkal 160 km távolságot sikerült áthidalni teljes hangerővel, minden néven nevezendő fading, hangszikkadási jelenség nélkül.

A másik feltűnő észlelet deciméteres adás-vételnél az úgyszólván teljes légköri zavarmentesség, értve ezen azt, hogy ebben a hullámhossztartományban a természet számbajövő erősséggel már nem gerjeszt légköri elektromos tűneményeket.

Saját megfigyeléseim is igazolják ezt: említett kísérleteket egyizben 2000 m magasban a lehető legrosszabb légköri viszonyok között folytattuk, ugyanis a havasok és a rádió eddigi réme ütötte fel a fejét: jégzilánk-vihar kerekedett, ami közepes hullámhosszakon a lokális vételt szinte lehetetlenné teszi a surlódásos gerjesztéssel keletkező erős légköri kisülések miatt. A deciméteres hullámhosszon alig volt a zavar észlelhető.

A szinte csillapítás nélküli terjedéssel elérhető nagy hatótávolság, az egyenesvonalú terjedés, a légkör elektromos tisztasága és a kisugárzott energia könnyűszerrel végezhető összenyalóbolhatósága jellemzik tehát a deciméteres hullámok tartományát sugárzás-technikailag.

Átvivő rendszereknél az energia-szint feladatán kívül hasonló súlyú az átvihető frekvenciasáv, vagy sáv szélesség kérdése.

Tudjuk, hogy telefonikus (beszéd) átvitelhez $\Delta\eta = 2000$ Hz elégséges.

Azt is tudjuk, hogy ha az alulfrekvencia-sávot valamely hordozó frekvencián visszük át, akkor az átviteli hűség megóvása végett az átvivő, a hordozó frekvencia legalább a húszszorosa legyen a még átvihető legmagasabb frekvenciának. Pl. ha a televízióban $2.5 \cdot 10^6$ Hz frekvenciasávot akarunk átvinni, akkor a vevő frekvenciának legalább is $50 \cdot 10^6$ Hz-nek kell lennie, azaz 6 méteres hullámhosszon kell az átvitelt végezni. Ismert tény, hogy a nagyjóságú televíziós rendszerek 5—8 méter hullámhosszakon dolgoznak épp ezért. Ha ebből indulunk ki, pl. 5 deciméteres hullámhosszon, ami megfelel $6 \cdot 10^8$ Hz-nek: $3 \cdot 10^7$ Hz a legnagyobb átvihető sáv szélesség.

Ez azt jelenti, hogy ha szűrőkkel keverve és ismét szétválasztva építünk fel egy sokcsatornás telefonikus rendszert $\Delta\eta = 2000$ Hz sáv szélességgel és ugyanily egymástól való távolsággal, akkor elméletileg 5000 különböző beszélgetés lenne egyszerre átvihető ugyanazon a hullámhosszon és ugyanazzal az adóval. Másszóval 100—200 telefoncsatornát átvinni ugyanazon a deciméteres hullámon szinte játszani könnyedségű, ha a megfelelő előkeverő és szétválasztó berendezések rendelkezésre állnak.

Ezzel tehát a deciméteres hullámok egy másik előnévt ismertük meg, a nagy átvihető sáv szélességet, amit — áttevő rendszerekkel kombinálva — rendkívül nagyszámú telefoncsatorna kialakítására használhatunk fel.

A sugárzási jelenségek és az áttevő rendszer együttes szemlélete adja a titkosság megóvásának biztonságát.

Az élesen nyalábolt sugárköteg általában aránylag magasan vág át a földszint felett, másrészt az áttevés következtében egyszerű vevőkészülékkel a beszélgetés az esetleg mégis felfogott hullámokból nem lesz érthető, mert csak egy értelmetlen, zagyva gurgulázást észlelhet az illető. Ha az áttevés elektromos kulcsát nem ismeri valaki és ez csak úgy egyszerűen, kísérletileg nem is hámozható ki: az összekevert vivő-áttévő-törzs-frekvenciasávokat szétválasztani aligha sikerül. Kényes összeköttetésnél ez még titkosító sávkeverőkkel egészíthető ki. Ezzel a titkosság követelményének is eleget lehet tenni.

A kis energia és nagy hatótávolság kérdése együttesen szemlélve a kialakítható sok csatornával a következő elnagyolt energia mérleget adja: ha telefon csatornánként 0.25 wattot veszünk, továbbá az áttevési és szétválasztási veszteségekre csatornánként ugyanennyit, akkor egy 20 wattosdeciméteres hullámú adó, aminek készítése ma már nem nehéz feladat, 40 telefon csatorna átvitelére biztonsággal elégséges. Az energia emelése 50–60 wattig nem okoz nehézséget, azaz 100–120 telefon-csatorna egy adóval ma az elért gyakorlati határ vagy elhelyezhető egy nagyobb sávszélességű televíziós csatorna és a fennmaradó sávot telefon-csatornákra oszthatjuk fel.

Az adás-oldalon három nagyobb feladatesopori van: 1. a jó hatásfokú és stabil rezgéskeltés, ill. erősítés; 2. az átviendő frekvencia-sávok bekeverése az alaprezgésbe: a moduláció és végül 3. a keltett energia jó hatásfokú kisugárzása.

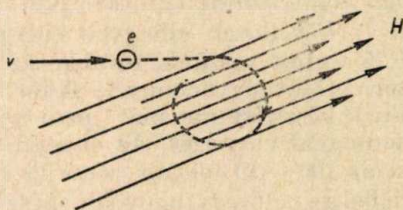
A deciméteres hullámok technikájának előtérbenyomulása előtt, 1936-ig, a rendelkezésre álló normális adócsövekkel kb. 2.5–3 méteres hullámokig lehetett lemenni. Oka ennek az volt, hogy itt már 10^8 Hz rezgésszámokról volt szó, mikor is az elektroncsövek helyes működését megzavarta az átrohanó elektronfelhő átszaladási ideje, a nagy, másodpercenkénti 20–30.000 km-es sebessége és a megteendő néhány m/m út ellenére is. Az átszaladási idő kezdett összemérhető lenni egy váltakozási idővel. Kézenfekvő volt a megteendő úthossz, tehát a Katód-Anód távolság csökkentése. Ez sikerült is nehezen, 6–7 dm-es hullámig lejutottak ugyan, de sajnos, az energia rovására, néhány mW nagyságrendbe, ami csak egy csatorna átvitelére épp, hogy elégséges. Ekkor kezdődik a mai rádiótechnika egyik legszebb fejezete, ami a mérnöki és híradástechnikai gondolkodás iskolapéldája.

A megoldás gondolata röviden ez volt: ha a helyes működést zavarja az átszaladási idő, ám lássuk, nem lehetne magát ezt a tényt, ezt a jelenséget rezgéskeltésre felhasználni? Egy élő példa is volt már rá, a Barkhausen—Kurzféle rezgéskeltésmód, mely elvileg abból áll, hogy egy trióda pozitív feszültségű rácsa a katód és a rácshoz képest szintén negatív feszültségre kapcsolt anód közt az elektron-felhőt ide-oda tudja táncoltatni és ezzel influenzt hatás révén a külső, lehangolt körben rezgések állíthatók elő. Ilvmódon 30–35 cm-es hullámokat lehetett keletkeztetni. Sajnos, ez a kapcsolat szintén rossz hatásfokú, nehéz modulálhatósága és aránylag rossz stabilitása miatt nem volt alkalmas a kívánt célra.

Az átszaladási idővel összefüggő fizikai jelenségek gyakorlati kihasználására sok mód van, amelyek közül kettővel — mint alap-típussal érde-

mes megismerkedni; egyik a magnetron, másik a klystron. Előbbi az átszaladási időn és a mágnestérnek az elektronokra gyakorolt befolyásán, utóbbi az átszaladási időn és az elektromos térnek befolyásán alapuló gyakorlati megoldás. Az elektronoptika eszközeinek helyes alkalmazására van építve minden hasonló szerkezet is. Ma 3 cm-es hullámhosszig: (10^{10} Hz = tízmilliárd másodpercenkénti rezgésszám) sikerült lemenni több száz watt hasznos energia mellett.

Sorrendben az első a magnetron, amely kb. 15 cm-es hullámhosszakig használható. Működése azon a fizikai jelenségen alapul (l. 1. ábra), hogy egy

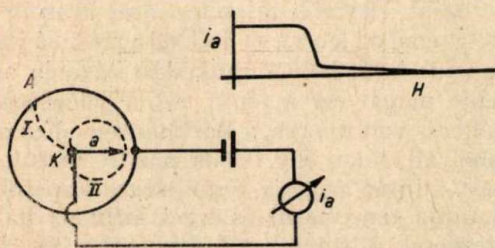

1. ábra.

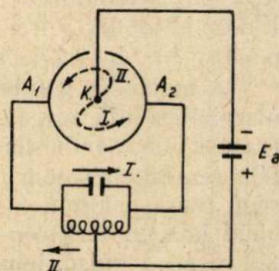
v sebességgel haladó e töltésű elektron homogén H mágnestérbe érkeve — v kerületi sebességgel $r = \frac{v}{H} \cdot \frac{m}{e}$ sugarú körön kering, ahol m az elektron elektromágneses tömege.

Ha az elektron a mágneses térre nem merőlegesen érkezik meg, akkor egy térbeli spirálist ír le (Lorenz-effektus), mely a mágnes mező irányára —vett v_H komponenssel halad előre és $v' = \sqrt{v^2 - v_H^2}$ kerületi sebességgel fenti összefüggés alapján számítható sugárral írja le a spirálist.

Ha viszont a mágnestérbe érkező elektront még gyorsítjuk is, akkor a körpálya különböző görbéké torzul, aszerint, milyen a mágnestér és gyorsító erőtér egymáshoz való viszonya (l. 2. ábra). Az elektronokat bizonyos

2. ábra.

3. ábra.

v_0 sebességgel emittáló K katódot egy hengeres A anóddal vegyük körül, erre adjunk a K-hoz képes pozitív feszültséget. Ennek következtében az elektron nem körpályát ír le, hanem egy csökkenő görbületű (I. jelzett) pályát és be-

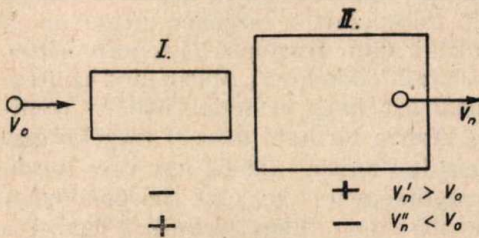
vágódik az anódlemezbe: a körbe kapcsolt műszer mutatja az anódáramot. Ha a H térerősséget növeljük, észrevehető, hogy az anódáram hirtelen csökkenni kezd, aminek az a magyarázata, hogy az elektron pályája egy kardoid görbébe megy át, amelyik nem éri már el az anódhengert. A kardoid legnagyobb sugárirányú mérete $a = 6.7 \frac{\sqrt{E_0}}{H}$ kritikus értékkel határozható meg.

Ezt a jelenséget használhatjuk fel rezgékeltésre (l. 3. ábra). Az anódhengert palástja mentén két helyen felhasítjuk A_1 A_2 hengerfélre. A két fél közé, a csövön kívül, egy rezgőkört kapcsolunk, melyen át a K katód felé mindkét lemezre E_0 anód feszültséget adunk. A K -ból kiinduló elektronrajt az A_1 anód gyorsítja, de a mágnes tér úgy hajlítja a pályát, hogy a raj az A_2 lemezbe vágódik, akkor, amikor a kezdetben meglökött rezgőkör feszültsége (I. irány) ennek ellenszegülne (v. ö. akkumulátortöltésnél energiafelvétel). Következő fél periódusban ez történik az A_1 lemez felől. Messze vezetne a pontos taglalás, hogy miért rendeződik az elektronok játéka így el, a valóság az, hogy a rezgések ily módon bizonyos idő alatt saját magukat rendezik így el a magnetron csőben a rezgőkör hatására kialakuló potenciál-mezők miatt. A beállítható optimális rezgésszám, illetve hullámhossz:

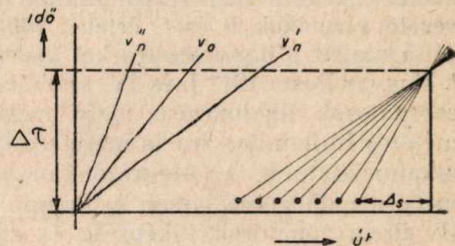
$$\lambda = \frac{940 \cdot r^2 \cdot H}{E_0}$$

Van olyan magnetron rezgékeltési mód is, amelyik az előbb említett kardiod pályá gyors forgatásán alapul. Ez a rezgékeltési mód az E_0 feszültségtől függetlenül hullámhosszat tud előállítani.*

A másik rezgékeltő típus — ami a jövőben jóval nagyobb jelentőséghez fog jutni, mint a magnetron — a rajcső, a klystron. Kiindulási elve az (l. 4. ábra), ha egy v_0 sebességű elektront két (I. és II.) hengeren át kül-

4. ábra.

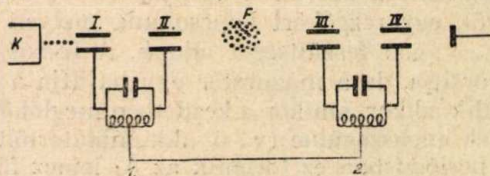
5. ábra.

dünk, akkor az elektron v_n sebességét változtatni tudjuk aszerint, hogy a két henger közül melyik van a másikhoz képest magasabb potenciálon. Ha a II. henger az I.-hez képest pozitív, $v'_n > v_0$ az elektront meggyorsítottuk, ha II. negatív I.-hez képest, $v''_n < v_0$ az elektront lassítjuk, fékezzük.

Az 5. ábrán láthatjuk annak következményét, ha a két henger közé vál-

* A kérdéssel bővebben foglalkozni óhajtoknak Dr. Ing. O. Groos: Einführung in Theorie u. Technik d. Dezimeterwellen c. munkáját ajánlom.

takozó feszültséget kapcsolunk. A haladás irányába egyenletesen vannak az elektronok felsorakozva. Ha az elől levőket fékezzük, a hátul következőket (a váltakozó feszültség miatt) gyorsítjuk, akkor a II. hengertől mért bizonyos Δs távolságra egy, röptében is összehalmozott elektronrajt tudunk előállítani. Ha a két henger közt állandóan fenntartjuk a váltakozó feszültséget, a katód felől egyenletesen haladó elektron-áramlást diszkrét rajokra szabdaljuk fel. Ezt a lehetőséget következőképpen használjuk fel regéskeletésre (l. 6. ábra):

6. ábra.

Az elektronokat K katód egyenletesen emittálja. Az I. és II. henger az előbb ismertetett elv alapján a III., IV. előtti henger előtti térben — fázisfókuszozás tere — már rajjjá egyesíti. Ez a raj átvág a III., IV. henger közt, amivel influenz hatás révén a 2. rezgőkört meglöki. A 2. rezgőkör rezgéseit visszavezetjük az 1. rezgőkörbe, tehát frekvencia-egyeztetést végzünk, amivel biztosítjuk a helyes rajképződést a III. henger helyére. Természetesen ez is bizonyos felhintázási, rendeződési időt tesz szükségessé. A munkát végzett elektron-rajokat az A fogó anód veszi magára.

Mind a magnetron, mind a klystron 50% körüli hatásfokra állítható be.

Ilyen egész rövid hullámokra szolgáló berendezéseknél kondenzátor és tekercsegységek nem használhatók rezgőkör kialakításához, hiszen a hozzávezető vezetékek L és C értékei többek, mint amit a rezgőkör megkíván. E célra magát a hozzávezetéseket képezzük ki, mint rezgőkört (Lecherrendszer, l. Magyar Posta 1942 I. és IV. számában közölt cikkeimet). Másik mód az üregrezonátorok alkalmazása, mely megengedi azt, hogy aránylag néhány centiméteres hullámhossza is méretezésileg kézben tartható méretű rezgőköröket alkalmazhatunk. Az üregrezonátor akusztikai analogonja pl. egy üres hordó, mely megdöngetve lassan csillapuló hangtüneményt gerjeszt (hordókongás). Ily üregrezonátorok kiképzése és gerjesztése ma külön technikai ágazat a rádiótechnikában és a jövőben rendkívül nagy szerephez fog jutni a centiméteres hullámok technikájában.

Előbbiek a nyers energia előállítását biztosítják. A modulációt illetően az átvíendő frekvenciasáv belekeverését az alulfrekvenciába a régi úton, az általában ismert amplitudo-modulációval igyekeztek megoldani. Sajnos, a legtöbb esetben igen kellemetlen mellékjelenség, a frekvencia-moduláció is előállt, tehát az alaprezgés ingadozása az átvíendő frekvencia szerint. Ismét a rádiótechnikus gondolkozásmódja győzött: ha zavart okoz a frekvencia-moduláció és az könnyebben áll elő, mint az amplitudó moduláció, akkor térjünk egészen erre. Ekkor nagy meglepetés érte a rádiótechnikusokat: a frekvencia-moduláció részletes elméletének kidolgozása és gyakorlati meg-

valósítása azt a nagy jövőt ígérő eredményt hozta, hogy frekvencia-modulált adók vétele oly erős zavar szint mellett is lehetséges volt még, ami amplitudó modulált adó vételét már teljesen lehetetlenné tette.

Ez a néhány év előtti felfedezés áll jelenleg az érdeklődés előterében és az új átviteli mód különösen a kötött ellenállomású rendszereknél a jobb adó összehatásfok miatt is fontos szerephez fog jutni. Előreláthatóan a sebesség vezérelt rajcsövek fogják itt is a helyes megoldást biztosítani.

Közbevetőleg: a nem közvetlen, tehát a nagytávolságú, többszörös föld-Heaviside-réteg visszaverődésű rövidhullám-átvitelnél egy másik újabb technikai átviteli mód: a tiszta egyoldalsávú adás fog a jövőben nagy jelentőséghez jutni.

Teljeség kedvéért azért megemlítem, hogy folytatódnak a kísérletek tiszta amplitudó-modulációs eljárásokkal is, oly megoldások kerestetnek, melyek nem nyúlnak be a rezgéskeltés és erősítés mechanizmusába.

Ily tiszta amplitudó-modulációs elv pl., hogy a szóbanlevő deciméteres elektroncsövek katódját emissziós ráccsal veszik körül, mely a hangfrekvenciás feszültség szerint küld elektronokat a rezgéskeltési tér felé. Ez az eljárás valószínűleg jó eredményt fog biztosítani.

Sugárzástechnikai feladatoknál az első kérdés: irányítva adni vagy körsugárzást, azaz minden irányú adást kell-e végezni? Utóbbi esetben érdekel bennünket az, hogy a függőleges síkban jól lehet-e összehúzni a sugárzási mezőt, hogy minél messzebbre kerüljenek az interferencia-zónák. Előbbi esetben, tehát irányított adásnál érdekel bennünket a vízszintes síkban történő összenyalábolás kérévének nyílásszöge. Az irányítás feladata rendkívül kiterjedt, ezért csak megemlítem, hogy ma $6-8^{\circ}$ -os szögig aránylag egyszerű eszközökkel lehet összefogni a sugárkévét az adás oldalán és $1-1.5^{\circ}$ -ig a vételoldalon, rövid, ultrarövid és deciméteres hullámokon. Még rövidebb hullámhosszakat már teljesen parallel hullámnyalábbá lehet összefogni.

Saját vizsgálataimnál is láttam, hogy egy egyszerű reflektoros antennának $10-15^{\circ}$ -os elforgatása már a vétel teljes eltűnését eredményezi.

Különösen nehéz feladatsorozat: úgy méretezni a sugárzókat, hogy ne csak az alaphullámhosszra, hanem az oldalsávokra is reflexió-, tehát torziótmentesen sugározzanak az antennák.

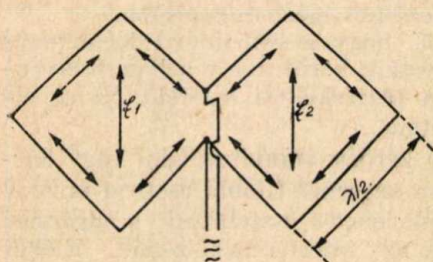
Ezen a téren az utolsó négy évben az amerikaiak kitűnő eredményeket értek el ellipszoid-magú tölcérsugárzókkal, amelyek $8-10\%$ -os oldalsáv-írekvenciákra sem okoztak fázishibákat.

Ez a megoldás a jövőben nagyjelentőségű lesz, főleg a televízióban.

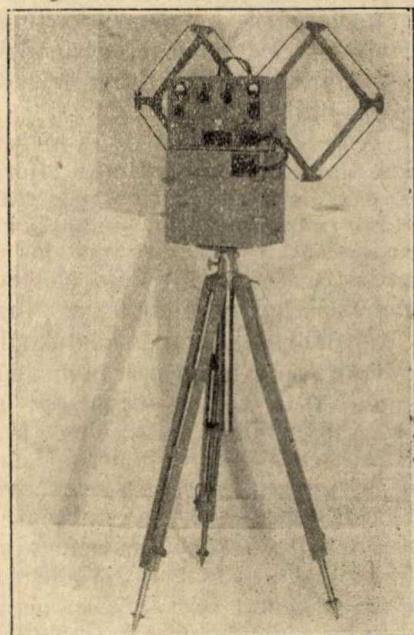
Egyszerű és könnyen készíthető irányító antenna a Chireix-rendszerű dipól-kombináció (l. 7. ábra). Egymáshoz képest merőlegesen álló, a függőlegessel 45° -os szöget bezáró $\lambda/2$ hosszúságú dipólokból állítjuk össze $2-4$ vagy több szemből. A 45° -ra polarizált mezők függőleges polarizációt eredményeznek, a keletkező függőleges $\mathbf{F}_1\mathbf{F}_2$ vektorok mind a vízszintes, mind a függőleges síkban 25° -nál kisebb tér-nyílásszögű hullámkéveket eredményeznek. Ha egy hasonló rendszert helyezünk el a gerjesztett rendszer háta mögé $\lambda/4$ távolságra, akkor csak egyirányú intenzív sugárzást biztosító antenna-rendszert nyerünk. A közvetlenül gerjesztett dipólok mögött levő, sugárzásilag gerjesztett reflektor az egyik irányba teljesen lezárja a sugárzást.

A beérkező sugárzás felvételét hasonló irányított antennarendszerekkel végezzük, mint adásnál, sőt hordozható berendezéseknél (l. 8. ábra) ugyanazt az antennát használjuk adás és vételre.

Magá a vevő az új, deciméteres hullámokra való elektroncsövek, a gombcsövek segítségével akár közönséges audion-rendszerű is lehet, gyakori megoldás azonban az Armstrong-féle szaggatással működtetett regeneratív kap-

7. ábra.

8. ábra.

csolás és újabban a kettős áttevésű szuperheterodin elv is alkalmazást nyert. Frekvenciamodulációnál különleges vételkapcsolások vannak alkalmazásban, melyek alapelve egy oly áramkörü felépítés, amelyik frekvencia-modulációt amplitudó-modulációra alakít át.

Folynak kísérletek biztató eredménnyel a magnetron és klystron elv felhasználásával is. Értesülésem szerint rendkívül kiterjedt kísérletek folynak világszerte ezen a téren és háború utánra nagyon sok meglepetéssel kell számolnunk, melyek azonban a deciméteres hullámok technikájának elvi részét nem megdönteni, hanem kihasználni fogják.

A sokcsatornás vételnél az első moduláció után a további szétválasztás pontosan a vívőfrekvenciás végberendezések szerkesztési elve szerint történik s így tulajdonképpen ez már nem is a deciméteres hullámok technikájához tartozik.

A deciméteres hullámok gyakorlati felhasználásához és a hírszolgálatba való bevezetéshez a következő feladatokat kell megoldanunk:

vonalkitűzés, telephely, energiaellátás és üzemvitel, azaz: indítás, hibaelhárítás és személyzeti kérdések.

A Magyar Posta-ban megjelent cikkem* pontos számítási módot adott, hogy síklapú, domborművű térképen hogyan lehet a Föld görbületének figyelembevételével az átlátási vonalakat kiszemelt hegycsúcsok v. pontok közt könnyű szerrel kitűzdelni. Azonban nemcsak a nagy távolságú pontokat kell ily módon szemügyre venni, hanem a telephely kiválasztásánál arra is gondot kell fordítani, hogy a telepről a közeli városban levő telefonközpont tetején elhelyezett vég- vagy középállomásokkal is meg legyen az optikai átlátás. A telephelyek pontos kitűzését hordozható (l. 8. ábra) adó-vevőkkel végezhetjük.

A telepek energiaellátása talán a legnehezebb feladat, hiszen igen kevés magaslati pontunk van az országban, ahol elektromos energia rendelkezésre áll. A külföldi megoldás rendszerint az, hogy a legközelebbi, közúton elérhető völgyben állítanak fel egy kis 300—500 wattos benzindynamo aggregátumot vagy esetleg kis vízművet s innen történik a vezetékes táplálás. Ez a megoldás még abból a szempontból is jó, hogy a berendezések tartalék vagy üzemi egységeit ezen az energiavezetéken át lehet vezérlő impulzusokkal üzembehelyezni, tehát a kezelőszemélyzet is lent tartózkodhat a völgyben; sőt műkapcsolással a kezelő szolgálati beszélgetése is átvihető a hegyen levő adóhoz s itt a városi központtal egy külön egysatornás deciméteres hullámú szolgálati út tartható üzemben pár tízed watt energiával. Megfelelő természetes magaslatok híján tornyokkal is dolgozhatunk: 2 drb. 50 m. magas toronnyal 50—60 km-es távolság áthidalható.

Felbukkan végre a kérdés, hogy az országos hírszolgálatra nézve milyen jelentőségű lenne ez a berendezkedés.

Három érv szól a deciméteres hullámokkal történő távszolgálat mellett:

1. Egy-egy telep nem kerül többbe, mint egy távkábel-erősítőállomás. A telepek valódi távolsága szintén 50—150 km közt ingadozik, tehát, mint tiszta megtakarítás jelentkezik a befektetésnél a teljes kábel beszerzési, fektetési és kiegyenlítési költsége.

2. Az üzemnél ismét kiesik a távkábel fenntartási, javítási költsége, nem szólva arról az előnyről, hogy beázás, szakadás, villámütés, légítamadás, szándékos elfűrészelés veszélye dm hullámoknál nincs, illetve egész kis valószínűségű esemény.

3. Országos viszonylatban — még a háború után is — a nyersanyag-megtakarítás jelentős tétel, több juthat az erősáramú és városi távhálózat kiépítésére. Mellékesen megjegyzem, hogy az országos hálózat kitűzésénél a majdani televíziós adásokra is figyelemmel lehet lenni és bizonyos hálózati csomópontokon az utrarövidhullámú televíziós adók is elhelyezhetők lennének.

Eddigieket összefoglalva a deciméteres hullámok technikája olyan rugalmasságot tud egy ország hírszolgálatának kölcsönözni, mint a mai rendszerek közül — ebben a jóság-fokban és gazdaságosságban is ugyanakkor — egy se.

* Magyar Posta 1941 novemberi szám.

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Ujabb pályatételünk:

10. Nagy Péter postaaltisztet 1941. évi november hó végével nyugalmomba helyezték. A részére esedékes 1941. évi téli ruházatot azonban a központi javítóműhely és anyagszertár csak 1941. december havában küldte el a hivatalnak. Kiadható-e Nagy Péter részére az 1941. évi téli egyenruházat?

A pályázaton a m. kir. posta személyzetének minden tagja résztvehet. A pályamunka legfeljebb három gépirásos oldalra terjedhet. A pályázati határidő 1943 február 10.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni, hanem azt külön borítékban, zárt és lepecsételt jelíges levélben a pályamunkával együtt kell a Magyar Posta szerkesztőségéhez juttatni. A jelíges levelet csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkájáért jutalomdíjat kap, vagy legalább is dícséretben részesül. A jutalomdíj összege 50 pengő.

A jutalomban vagy dícséretben nem részesült pályamunka szerzőjének nevét tartalmazó levelet a döntés után megsemmisítik és így a szerző neve ismeretlen marad. A pályamunka végén a kidolgozásokor igénybevett forrásmunkákat meg kell jelölni, hivatkozva a forrásmunka oldalának és bekezdésének számára, ahonnan a pályázó idézett vagy érveket merített a tétel megoldásához.

A pályázaton a Magyar Posta szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérgazgatóság ügyosztályvezetői, akik a bírálatra hivatva lesznek, nem vehetnek részt.

*

Pályázati eredmény.

Az 1942. évi 8. számban közölt 7. pályatétel a következő volt:

Tábori postahivatalhoz címzett, illetőleg ott feladott és elveszett sommás csomagok (vagy sérült sommás csomagok) kártérítési igényét az A. 1. Szab. 108. §. 3 pontja alapján el lehet-e utasítani abban az esetben, ha a csomag sorsa, valamint az elveszés vagy sérülés helye és ideje nem állapítható meg?

A szerkesztőbizottság a beérkezett pályamunkák közül a „Tábori posta 253/53” jelígejű pályamunka szerzőjét, Tódor Mihály m. kir. postafőtisztet (Kolozsvár 2.) 50 P jutalomban, a „Victoria” jelígejű pályamunka szerzőjét, Vukovári Gábor m. kir. postafőtisztet (Budapest 4) pedig dícséretben részesítette.

Elmélet - Gyakorlat.

Théorie — Pratique.

40. Húsz kg-ot meghaladó gyümölcs-tartalmú csomagot fel lehet-e venni?

Nem!

A csomagok súlya az A. 1. Szab. 43. §. 1. pontja értelmében a belföldi forgalomban 20 kg-ot nem haladhat meg. Ez alól csak az A. 1. Szab. előbb említett rendelkezésében felsorolt csomagok képeznek kivételt, valamint azok a csomagok, amelyekre külön *miniszteri rendelet* kivételesen magasabb súlyhatárt engedélyez. (E rendeletek rendszerint a P. R. T.-ben is megjelennek és ezekre a csomagokra vonatkozik a Cs. 20. §-ának 3. bekezdésében foglalt az a rendelkezés, hogy egyes alkalmakra kivételesen engedélyezett súlyhatár 50 kg.) A hivatalok tehát külön engedély nélkül saját hatáskörükben kivételesen sem vehetnek fel 20 kg-ot meghaladó csomagot. (Beküldött kérdés.)

41. Hogyan kell díjazni a csomagot akkor, ha annak súlya a postaszemélyzeti díjkedvezmény igénybevételét engedélyező záradékban meghatározott súlyt meghaladja?

Az egész súly után a rendes csomagokra meghatározott díjszabást kell alkalmazni.

A szállítási díjkedvezményre vonatkozó záradék arra jogosítja fel az alkalmazottat, hogy csomagját az engedélyezett súlyig díjkedvezményvel adhassa fel. Nehezebb csomagot tehát kedvezményes díj mellett nem lehet feladni, illetőleg nehezebb csomag feladása esetében a személyzeti díjkedvezményt egyáltalán nem lehet igénybevenni. Egy küldeményt ugyanis — megosztva — kétféle díjszabás szerint díjazni nem lehet, mert ezt a rendszert díjszabásunk nem ismeri. (L. pl. az egybecsomagolt küldeményeket). Nem lehet tehát egy 15 kg-os csomagnál 10 kg-ot kedvezményesen és 5 kg-ot rendes díjszabás szerint díjazni.

Ha a felvevőhivatal mégis — szabályellenesen — a csomagot részben vagy egészben kedvezményes díj mellett vette fel, a rendeltetési hivatal mint elégtelenül bérmentesített csomagot köteles tekinteni és a díjhiányt díjhiányjelentés útján rendezni.

Indokolt esetben nincs akadálya annak, hogy a díjkedvezmény igénybevételének a csomag egész súlyára való utólagos engedélyezése ese-

tében az illetékes igazgatóság a lerótt rendes és a kedvezményes díj közötti különbözet visszatérítését engedélyezze. (Beküldött kérdés.)

42. Személyzeti csomagok díjkedvezménye kiterjed-e az után- vagy visszaküldési díjra is?

Igen.

A díjkedvezmény az engedélyezési záradékban megjelölt súlyú csomag kedvezményes szállítására vonatkozik, útírány és távolsági korlátozás nélkül. Amíg tehát egy meghatározott csomag postai szállítás alatt van, a súlydíjkedvezmény állandóan, esetleg után- vagy visszaküldésre is alkalmazandó. (Beküldött kérdés.)

43. A hírlapkiadóvállalat pótlásként néhány hírlappéldányt kíván feladni. A kedvezményes hírlapdíjszabás szerinti díjat leróhatja-e?

a) készpénzzel

b) levélbélyeggel?

ad a) igen,

ad b) nem.

Az A. 2. Szab. 22. §. 5. pontja szerint a hírlapok díját készpénzben kell leróni. A kedvezményes hírlapdíjszabás szerinti díj levélbélyeggel nem róható le. Ha a feladás egyébként hitelre történik, a pótlásként feladott néhány példány díját is hitelre lehet elszámolni.

44. Az állandó lakással rendelkező címzettet, akinek részére gyakrabban és egyszerre több „Postán maradó” küldeménye érkezik, kötelezheti-e a postahivatal arra, hogy fiókot béreljen?

Nem.

A Postaüzleti Szabályzat ilyen kényszerítő rendelkezést nem tartalmaz. Ha azonban nyilvánvaló, hogy a címzett a küldeményeket csak azért címezteti „Postán maradó” jelzéssel, hogy a kézbesítési díjak fizetése alól magát kivonja, az A. 1. Szab. 81. §. 4. pontja alapján ugyanazokat a díjakat kell tőle beszélni, mint amelyek házhozközbesítés esetében esedékesek. (Beküldött kérdés.)

A POSTA FORGALMA.

La trafic de la poste.

1942 október hó.

Ismerteti: Dr. KANYÓ ÖDÖN m. kir. postatitkár.

Publié par M. le Dr. ÖDÖN KANYÓ Secrétaire de poste.

En vue de pouvoir observer et apprécier le mouvement du trafic, la tendance du développement ainsi que l'influence du tarif et de réglemens sur l'utilisation des divers services, l'Administration recueille toutes les données relatives au trafic des services postal, télégraphique, téléphonique et de la T. S. F. Les détails de la statistique sont contenus dans le Rapport annuel de la Poste hongroise. Les tableaux ci-après ne contiennent que les résultats principaux

A posta október havi forgalma a szeptember havi eredményekhez képest — tapasztalat szerint — minden évben erőteljes emelkedést mutat. Az emelkedés elsősorban idényszerű okokra (kereskedők téli árubeszerzése, adóbefizetések, stb.) vezethető vissza. A folyó évben a szeptember hónaphoz képest mutatkozó forgalomemelkedés meghaladta az utolsó 10 év megfelelő havi eredményeiből számított átlagos emelkedés mértékét (+ 8.4%), mert a 10 évi átlaggal szemben 10.4%-os emelkedés jelentkezett.

Figyelembe véve, hogy az 1942. évi szeptemberi forgalom az eddigi csúcserőteljeset képviselő haviforgalom volt, a posta az eddigi csúcserőteljeset 10.4%-kal meghaladó októberi forgalom lebonyolításával olyan rendkívüli eredményt ért el, amely minden várakozást felülmúlt és mind a személyzet, mind a szállító berendezések teljesítő-képességét komoly próbára tette.

A folyó évi októberi forgalom az előző év ugyanazon hónapjához képest 25.8%-kal emelkedett.

Az elmúlt hónapok ugrásszerű és nem várt forgalomemelkedése torlódásokkal járt. Ezért a posta kénytelen volt a forgalom túlterheltségének enyhítésére átmenetileg néhány korlátozást életbeléptetni és egyes díjkezelvényeket felfüggeszteni. Az átmenetileg életbeléptetett korlátozások közül fontosabbak a következők: nem fogad el a posta szállításra nagyméretű, illetőleg nehezen kezelhető terejdelmes csomagokat, szünetel a budapesti helyi csomagforgalomra érvényben volt kedvezményes díjszabás, valamint általában mindenfajta belföldi postai küldeménynek expressz kézbesítése. A távirószolgálatban szünetel belföldön a „táviratlevél”, „üdvözlőtávirat” és „táviratnyomatvány” elnevezésű kedvezményes táviratok

mettent de faire des comparaisons entre les résultats du mois indiqué en-haut et ceux de même mois de l'année précédente, d'une part, entre les résultats constatés à partir du commencement communiqués dans les tableaux ci-indiqués et ceux de la même période de l'année précédente, d'autre part.

Les différences en nombre et en pourcentage entre les comparaisons respectives sont relevées au bas des tableaux.

forgalma. A táviratok este 7 és reggel 7 óra között általában nem kézbesíttetnek házhoz. A távbeszélőforgalomban szünetel a 19 és 8 óra közötti időben folytatott belföldi távolsági beszélgetésekre megállapított kedvezményes díjszabás. A budapesti csomagkézbesítő szolgálatban előállott torlódás miatt október 6, 7. és 8-án a Budapestre szülő csomagok felvétele az ország egész területén szünetelt. A budapesti postahivatalok, néhány nagyforgalmú hivatal kivételével, csomagokat pótdíj nélkül általában csak hétköznapokon 8—15 óra között vesznek fel.

Az említett korlátozások hatása egyes szolgáltatásoknál már október hónapban is érezhető volt, a korlátozások ugyanis legnagyobb részt október hó 8-án léptek életbe. Így az expresszként kézbesített küldemények száma a folyó év szeptember havához képest 51.2%-kal, a Budapesten kezdeményezett távolsági beszélgetések száma pedig 2.6%-kal csökkent. Az időn túl feladott küldemények száma — a csomagfelvételnek egyes budapesti postahivataloknál 15 órakor történő befejezésével kapcsolatban — 234.4%-kal emelkedett. A háznál kézbesített, illetőleg a távbeszélő előfizetők címére érkezett és távbeszélőn bementett táviratok darabszáma az előző hónaphoz viszonyítva alig változott. Itt tehát a forgalomkorlátozó intézkedések hatása egyelőre még nem érvényesült.

Az egyes üzletágak közül az előző év októberéhez képest legnagyobb mértékben a táviróüzletág forgalma emelkedett, míg a folyó év szeptemberéhez képest a postai üzletág emelkedése a legkedvezőbb.

A postai üzletág körébe tartozó egyes küldeményfajták közül igen erőteljesen növekedett

a közönséges és ajánlott levélpostai küldemények, a csomagok darabszáma, valamint a postautalványok és csekkek összege. A levélpostai küldemények számának emelkedése a kereskedelmi levelezés élénkülésével, a biztosító társaságok negyedévenként ismétlődő tömeges feladásával, valamint a közellátási célokat szolgáló levelek nagy számával függ részben össze. A felvett csomagok száma ebben a hónapban ismét jelentős mértékben emelkedett és a múlt havi darabszámot 14,3%-kal haladta meg. A 2,775.000 kézbesített csomag közül 309.613 volt a gyümölcsstartalmú, úgynevezett filléres csomag, ezekből 148.127 filléres csomagot Budapesten kézbesítettek. A Budapesten folyó év október havában felvett csomagok száma 768.000, a kézbesítettek pedig 677.000 volt, vagyis a felvett csomagok száma Budapesen az előző év október havához képest 5,5%-kal, a kézbesítettek pedig 70,1%-kal emelkedett. Az utalványok és csekkek összegének emelkedése az általános drágulással kapcsolatos.

A nemzetközi postaforgalom a folyó évi szeptember hónapozhoz képest mind az ajánlott levélpostai küldeményeknél (9,7%), mind a csomagoknál (+18,4%) emelkedett, az előző év október havához képest azonban csak az ajánlott levélpostai küldemények számában mutatkozott 18,1%-os emelkedés, míg a csomagok forgalma 19,4%-kal csökkent.

A kezelt táviratok havi darabszáma még sohasem volt olyan sok, mint a folyó év októberében. A felvett táviratok száma az előző év október havához képest 34,2, a kézbesítettek pedig 49,9%-kal emelkedett. A nemzetközi táviróforgalomban az előző év októberéhez képest 16%-os emelkedés mutatkozott.

A távbeszélőüzletágnál különösen a távolsági beszélgetések forgalma alakult igen kedvezően. A kezdeményezett távolsági beszélgetések száma 30,7, az érkezettek pedig 27,5%-kal emelkedett az előző év októberéhez képest. A nemzetközi távbeszélgetések számában 11,3%-os növekedés jelentkezett.

Az október hó végén nyilvántartott rádióengedélyesek száma 797.507 volt. Ez a szám 86.901-el, vagyis 12,2%-kal több, mint az előző év októberében és 7.806-tal, vagyis 1,0%-kal több, mint a folyó év szeptember havában. Az október hó végi létszámból 210.006 rádióengedélyes Budapest székesfővárosra esett. A rádióengedélyesek száma a folyó évi szeptember hónapozhoz képest százalékszerűen legnagyobb mértékben a kolozsvári és a szegedi (1,4%), valamint a pécsi postaigazgatóság területén (1,2%-kal) emelkedett.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi. Minthogy az összforgalom általános és átekinthető kifejezé-

sére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám nem alkalmas. Ebben a darabszámban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző szolgáltatások összehadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást a munka minőségének és az elvégzés időtartamának figyelembe vételével értékeltünk. Az értékelés mérőeszköze a munkaegység. A közös nevezőre a munkaegységre hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységeiben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak a posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyenlő alapon történik. A közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak.

Az október havi forgalom az 1941. év ugyanezen hónapjának eredményeit 25,8%-kal, az 1942. évi szeptember havi forgalmat pedig 10,4%-kal haladta meg. Az 1941. év első 10 hónapjában elért összeredmény az 1941. év ugyanezen időszakához képest 24,3%-kal nagyobb.

Összehasonlításul felsoroljuk az utolsó 12 év október havában elért forgalmi eredményeket:

Év	1931 október hó	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942
35,7 millió munkaegység	31,2	30,1	32,2	33,8	36,4	37,9	42,1	48,6	58,2	74,4	93,6	

A 93,6 millió munkaegység 58,2%-a a postai, 9,4%-a a táviró-, 30,0%-a a távbeszélő és 2,4%-a a rádióüzletágra esett.

Az 1941. év októberéhez képest legerőteljesebben a táviróüzletág emelkedett (+44,9), ezt követi a postaforgalom 25,9, a távbeszélőforgalom 21,8 és végül a rádióforgalom 12,3%-os emelkedéssel. Az 1942. évi szeptember hónapozhoz képest a postai üzletág forgalma 14,8, a táviróforgalom 4,3, a távbeszélőforgalom 5,4, a rádióforgalom 0,8%-kal emelkedett.

1. POSTAFORGALOM.¹⁾ — 1. Trafic postal.¹⁾

Egység: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

		Feladás — Expédition											
Év Année	Hó Mois	Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, belfél és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék befét Caisse d'épargne Versements		Csekkbefizetés Chèques Versements			
		közön-séges ordinaires	ajánlott recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant		
		1941.	X.	74.471	1.477	54	1,355	1.640	181.363	62	8.926	3.095	540.813
1942.	X.	98.565	1.860	53	2.759	2.043	257.131	61	11.373	3.213	623.335		
1941. I—X.		663.076	12.941	483	15.296	14.261	1.339.111	666	82.097	25.254	3.906.838		
1942. I—X.		830.274	16.473	474	21.410	16.962	1.985.732	649	95.011	27.661	5.197.499		
Összehasonlítás (Comparaisons)	1942. X. havában 1941. X. havához képest több (+) kevesebb (-) En oct 1942 par rapport au mois de oct 1941, en plus (+), en moins (-)		szám-szerűleg en nombre	+									
			%	+ 32.4	+ 38.3	- 1	+ 79.4	+ 40.3	+ 75.768	- 1	+ 2.447	+ 118	+ 82.522
			%	+ 32.4	+ 25.9	- 1.9	+ 40.4	+ 24.6	+ 41.8	- 1.6	+ 27.4	+ 3.8	+ 15.3
			%	+ 32.4	+ 25.9	- 1.9	+ 40.4	+ 24.6	+ 41.8	- 1.6	+ 27.4	+ 3.8	+ 15.3
Összehasonlítás (Comparaisons)	1942. I.—X. időszakban 1941. I.—X. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-oct 1942 par rapport aux mois de janv.-oct 1941, en plus (+), en moins (-)		szám-szerűleg en nombre	+									
			%	+ 25.2	+ 27.3	- 1.9	+ 40.0	+ 18.9	+ 48.3	- 2.6	+ 15.7	+ 9.5	+ 33.0
			%	+ 25.2	+ 27.3	- 1.9	+ 40.0	+ 18.9	+ 48.3	- 2.6	+ 15.7	+ 9.5	+ 33.0
			%	+ 25.2	+ 27.3	- 1.9	+ 40.0	+ 18.9	+ 48.3	- 2.6	+ 15.7	+ 9.5	+ 33.0

(Folytatás.)

		Kézbesítés — Remise											
Év Année	Hó Mois	Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, belfél és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne Payements		Csekk-kifizetés Chèques Payements			
		közön-séges ordinaires	ajánlott recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant		
		1941.	X.	74.627	1.480	63	1.959	1.694	201.040	41	6.328	878	232.314
1942.	X.	98.565	1.947	59	2.775	2.089	279.302	35	6.420	1.012	303.210		
1941. I—X.		667.331	13.014	558	15.307	14.202	1.345.046	412	57.118	7.671	1.597.934		
1942. I—X.		850.011	16.676	533	21.468	17.220	1.983.160	350	52.704	8.741	2.218.459		
Összehasonlítás (Comparaisons)	1942. X. havában 1941. X. havához képest több (+) kevesebb (-) En oct 1942 par rapport au mois de oct 1941, en plus (+), en moins (-)		szám-szerűleg en nombre	+									
			%	+ 32.1	+ 31.6	- 6.3	+ 41.7	+ 23.3	+ 38.9	- 14.6	+ 1.5	+ 15.3	+ 30.5
			%	+ 32.1	+ 31.6	- 6.3	+ 41.7	+ 23.3	+ 38.9	- 14.6	+ 1.5	+ 15.3	+ 30.5
			%	+ 32.1	+ 31.6	- 6.3	+ 41.7	+ 23.3	+ 38.9	- 14.6	+ 1.5	+ 15.3	+ 30.5
Összehasonlítás (Comparaisons)	1942. I.—X. időszakban 1941. I.—X. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-oct 1942 par rapport aux mois de janv.-oct 1941, en plus (+), en moins (-)		szám-szerűleg en nombre	+									
			%	+ 27.4	+ 28.1	- 4.5	+ 40.2	+ 21.3	+ 47.4	- 15.0	- 7.7	+ 13.9	+ 38.8
			%	+ 27.4	+ 28.1	- 4.5	+ 40.2	+ 21.3	+ 47.4	- 15.0	- 7.7	+ 13.9	+ 38.8
			%	+ 27.4	+ 28.1	- 4.5	+ 40.2	+ 21.3	+ 47.4	- 15.0	- 7.7	+ 13.9	+ 38.8

1) Az adatok ideiglenesek. — Les chiffres sont provisoires.

3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM.) — 3. Trafic téléphonique.)

Év Année	Hó Mois	Távíró Télégraphe		Távbeszélő — téléphone							
		Távírók ezer drb.		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques				Követ- len ösz- szeköt- tetések száma	Számított helyi beszél- getések száma ezekben Conversations locales complètes nombre en milliers		
		Télégrammes, nombre en milliers		hálózatok szerinti dans le réseau			összesen total		bpesti egysé- gek száma dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en Province	összesen total
		feladás dépôt	kézbe- sítés remise	bpesti egysé- ges uniforme de Budapest	falurend- szerű és 200 elő- fizetőnél nagyobb système rural et plus de 200 abonnés	200 elő- fizetőnél kiseb- b jusqu'à 200 abonnés					
1941.	X.	547	579	92.135	37.649	36.866	166.650	3.014	16.647	3.539	20.186
1942.	X.	734	868	97.167	44.283	40.572	182.022	3.267	19.160	4.738	23.898
1941. I—X.		5.032	5.755	—	—	—	—	—	157.726	29.585	187.311
1942. I—X.		6.009	7.169	—	—	—	—	—	178.888	42.843	221.731
Összehasonlítások Comparaisons	1942. X. havában 1941. X. havához képest több (+) kevesebb (-) En oct 1942 par rapport au mois de oct 1941, en plus, (+) en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+ 187 + 289	+5.032	+6.634	+3.706	15.372	+ 253	+2.513	+1.199	+3.712
		%-ban en %	+ 34,2 + 49,9	+ 5,5	+ 17,6	+ 10,1	+ 9,2	+ 8,4	+ 15,1	+ 33,9	+ 18,4
	1942. I-X időszak- ban 1941. I-X. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-oct 1942 par rapport aux mois de janv.-oct 1941 en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+ 977 +1.414	—	—	—	—	—	21.162	13.258	34.420
		%-ban en %	+ 19,4 + 24,6	—	—	—	—	—	+ 13,4	+ 44,8	+ 18,4

3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM (folytatás). — 3. Trafic téléphonique (suite).

4. RADIÓELŐFIZETŐK. — 4. Nombre des abonnés de radio.

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — téléphone							Rádió Radiodiffusion		
		Központ- ok száma Nombre des centrales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers						Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés		
			kezdeményszert départ			érkezett arrivée			Buda- peszten à Budapest	vidéken en Province	összesen total
			bpesti egysé- ges hálózat- ban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en Province	összesen total	bpesti egysé- ges hálózat- ban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en Province	összesen total			
1941.	X.	2.441	187	984	1.171	187	1.041	1.228	191.228	519.378	710.606
1942.	X.	2.545	224	1.306	1.530	218	1.348	1.566	210.006	587.501	797.507
1941. I—X.		—	1.854	8.576	10.430	1.801	8.963	10.764	—	—	—
1942. I—X.		—	2.057	11.990	13.047	2.057	11.454	13.511	—	—	—
Összehasonlítások Comparaisons	1942. X. havában 1941. X. havához képest több (+) kevesebb (-) En oct 1942 par rapport au mois de oct 1941, en plus (+) en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+ 104 + 37	+ 322 + 359	+ 31	+ 307 + 338	18.778	68.123	86.901		
		%-ban en %	+ 4,3 + 19,8	+ 32,7 + 30,7	+ 16,6	+ 29,5 + 27,5	+ 9,8	+ 13,1	+ 12,2		
	1942. I-X. időszak- ban 1941. I-X. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-oct 1942, par rapport aux mois de janv.-oct, 1941, en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	— + 203	+3.414 +2.617	+ 256	+2.491 +2.747	—	—	—		
		%-ban en %	— + 10,9	+ 39,8 + 25,1	+ 14,2	+ 27,8 + 25,5	—	—	—		

1) A z adatok ideiglenesek. — Les chiffres sont provisoires.

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBEN — 5. Le trafic en unités de travail

Egység: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma drb: — Nombre des unités de travail:												
		Kincstári postahivataloknál. Bureaux d'Etat					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél. Bureaux des maîtres de poste et agences							
		posta poste	távíró télé- graphe	távbe- szélő téléphone	rádió radio	összesen total		posta poste	távíró télé- graphe	távbe- szélő téléphone	rádió radio	összesen total		
				drb. nombre	%					drb. nombre	%			
1941	X.	28.457	4.418	18.073	1.410	52.358	70.4	14.822	1.669	4.934	576	22.001	29.6	
1942.	X.	35.221	6.079	21.561	1.592	64.453	68.9	19.279	2.741	6.469	638	29.127	31.1	
1941. I—X.		231.320	41.594	166.723	13.398	453.035	71.2	117.884	16.417	43.425	5.373	183.099	28.8	
1942. I—X.		293.083	49.685	197.007	15.292	555.067	70.2	151.972	21.300	55.677	6.416	235.365	29.8	
Összehasonlítások Comparaisons	1942. X. havában 1941. X. havához képest több (+) kevesebb (-) En oct 1942 par rapport au mois de oct 1941 en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+6.764	+1.661	+3.488	+182	+12.095	-	+4.457	+1.072	+1.535	+62	+7.126	-
	0/0-ban en %	+23.8	+37.6	+19.3	+12.9	+23.1	-	+30.1	+6.2	+31.1	+10.8	+32.4	-	
	1942. I-X. idő- szakban 1941 I-X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-) En janv-oct 1942 par rapport aux mois de janv-oct 1941, en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+61.763	+8.091	+30.284	+1.894	+102.032	-	+34.088	+4.883	+12.252	+1.043	+52.266	-
	0/0-ban en %	+26.7	+19.5	+18.2	+14.1	+22.5	-	+28.9	+29.7	+28.2	+19.4	+28.5	-	

(Folytatás.)

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services:									
		Posta Poste		Távíró Télégraphe		Távbeszélő Téléphone		Rádió Radio		Összesen drb. total nombre	
		drb. nombre	%	drb. nombre	%	drb. nombre	%	drb. nombre	%		
1941.	X.	43.279	58.2	6.087	8.2	23.007	30.9	1.986	2.7	74.359	
1942.	X.	54.500	58.2	8.820	9.4	28.030	30.0	2.230	2.4	93.580	
1941. I—X.		349.204	54.9	58.011	9.1	210.148	33.0	18.771	3.0	636.134	
1942. I—X.		445.055	56.3	70.985	9.0	252.684	32.0	21.708	2.7	790.432	
Összehasonlítások Comparaisons	1942. X. havában 1941. X. havához képest több (+) kevesebb (-) En oct 1942 par rapport de au mois oct 1941, en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+11.221	-	+2.733	-	+5.023	-	+244	-	+19.221
	0/0-ban en %	+25.9	-	+44.9	-	+21.8	-	+12.3	-	+25.8	
	1942. I-X időszakban 1941. I-X időszakhoz képest több (+) kevesebb (-) En janv-oct 1942 par rapport aux mois de janv-oct 1941, en plus (+), en moins (-)	szám- szerűleg en nombre	+95.851	-	+12.974	-	+42.536	-	+2.937	-	+154.298
	0/0-ban en %	+27.4	-	+22.4	-	+20.2	-	+15.6	-	+24.3	

HIREK.

Nouvelles.

Az Európai Posta- és Távközlési Egyesület megalakulása.

Lapunk legutóbbi számában beszámoltunk a bécsi európai postakongresszus első ülészakaról.

Az Európai Posta- és Távközlési Egyesület megalakulását kimondó Megállapodást a német birodalmi posta bécsi diszpalotájában 1942 október 19-én írták alá ünnepélyes külsőségek között.

Az aláírás alkalmából tartott teljes ülésen dr. Ohnesorge birodalmi postaminiszter mondott beszédet.

„A most aláírt Megállapodással a kongresszus olyan munkát fejezett be eredményesen — mondotta, — amelynek több vonatkozásban van mély jelentősége. Először további ösztönzést ad arra, hogy az üléseken élénk tűzött célokat megvalósítsuk, másodsor a háború közepén példaképpen szolgál a nemzetközi együttműködéshez és egyetértéshez, harmadsor bölcs előrelátással oly berendezést alkotott meg, amely az újjáépítést fogja szolgálni akkor, amikor a fegyverek majd megpihennek.

Az Európai Posta- és Távközlési Egyesület megalakítása egy mindössze egy esztendővel ezelőtt a német-olasz posta- és távirómegeállapodással megindított folyamat eredményes befejezését jelenti. Egy ilyen nagyfontosságú mű megalkotásánál ez igen rövid idő. Hisz számtalan érdeket kellett összhangba hozni. De ez, hála az Önök mintaszerű együttműködési készségének mégis könnyen sikerült.“

Méltatta a miniszter az Egyesület nagy jelentőségét. A Megállapodás minden európai és az európai térrel szomszédos állam postaigazgatásának megadja a lehetőséget, hogy hozzá

csatlakozzék. Reméli, hogy mindazok az igazgatások, amelyek a Megállapodást még nem írták alá, saját érdekében, de az európai közösség érdekében is, amint számukra lehetségessé válik, csatlakozni fognak a Megállapodáshoz. Kijelentette, hogy nagy öröme szolgál, hogy az Egyesület állandó irodájának székhelyéül Bécszet jelölték ki. Megtiszteltetésnek veszi, hogy az iroda céljaira a német posta új bécsi palotáját bocsáthatja rendelkezésre. Reméli, hogy az igazgatások képviselői állandó érintkezésben maradnak ezzel az épülettel és ha lehet, gyakran fognak falai között időzni.

Végül köszönetet mondott a miniszter azoknak, akik a bizottsági tárgyalások folyamán az Egyesület alkotmányának létrejöttén fáradoztak.

A többi résztvevő igazgatás nevében Albrecht finn vezérigazgató, a kongresszus korelnöke mondott beszédet és fejezte ki örömét az Egyesület megalakulása fölött.

A Megállapodás végrehajtására vonatkozó szabályokat a Foganatosító Szabályzatok tartalmazzák. Az értekezlet további tárgyalásain a posta- és távirószolgálat Foganatosító Szabályzatait állították össze.

E Szabályzatokat a kongresszus október 24-i záróülésén egyhangúlag elfogadták.

Ezen az ünnepélyes záróülésen Ohnesorge miniszter ugyancsak nagy tetszéssel fogadott beszédében méltatta az eredményeket.

„Eljött a pillanat — mondotta — amikor rövid összefoglaló áttekintést adhatok az első európai postakongresszus munkálkodásáról. Azt hiszem tel-

jes joggal mondhatom, hogy tanácskozásaink sikeresek voltak, sőt az elért eredmény minden várakozást felülmúl.

Ki merte volna előre megmondani, hogy tizennégy nap alatt ennyi rendkívüli eredményt érhetünk el. Az Európai Posta- és Távközlési Egyesület valóssággá vált. A kongresszuson elfogadott újítások a következők:

1. az egységes európai levéldíj megalkotása;

2. lényegesen egyszerűsített súlyfokozatok a leveleknél;

3. a levélpostai átmenődíjak eltörlése;

4. az egységes távirószódíj megalkotása;

5. a távirószolgálatban a kölcsönös leszámolások megszüntetése."

Bejelentette továbbá a miniszter, hogy a távközlési szolgálat műszaki kérdéseinek tanulmányozására állandó bizottságok alakultak. E kérdések ugyanis annyira összetettek, hogy a kongresszus ülésén nem lehetett véglegesen tárgyalni őket. Ugyancsak állandó bizottságot alkottak a postai- és a távközlési üzleti kérdések tanulmányozására. A postai állandó bizottság alelnöki tisztségét a magyar posta képviselője tölti be.

Kiemelte még, hogy a tárgyalások végig a barátság és az együttműködés szellemében folytak le, majd megköszönte a kongresszus tagjainak odaadó munkásságukat s külön köszönetet mondott a korelnöknek, Albrecht finn vezérigazgatónak, továbbá dr. Risch miniszteri osztályfőnöknek és dr. Neugebauernek, a bécsi postaigazgatóság vezetőjének, akik a kongresszus rendezésének hatalmas munkáját vezették.

Kijelentette végül, hogy a kongresszus résztvevőit mindig szeretettel és örömmel várják vissza Németországba, s bárhova menjenek is, a német posta képviselői mindenütt barátokként fogadják őket.

A távollevő Host-Venturi olasz közlekedésügyi miniszter helyett G. Pession, az olasz posta vezérigazgatója beszélt. Köszönetet mondott a német postának a kongresszus nagyszerű megrendezéséért és méltatta Ohnesorge miniszter érdemeit a kongresszus megrendezése körül. „Az Európai Posta- és Távközlési Egyesülettel Nagyméltóságod neve — mondotta — örökre összekapcsolódik, s bennünket büszkeséggel és elégtétellel tölt el, hogy az Egyesület megalakításán közreműködhettünk.“

A résztvevők nevében Albrecht korelnök tett bizonyosságot az igazgatásoknak arról a készségről, hogy az európai együttműködés szellemében kívánnak a jövőben is munkálkodni. Azután köszönetet mondott Ohnesorge miniszternek a német posta kiváló vendégszeretetéért, továbbá Host-Venturi olasz közlekedésügyi miniszternek, G. Pession vezérigazgatónak, dr. Nagel birodalmi postaügyi államtitkárnak, valamint mindazoknak, akik a kongresszus munkájának sikeréhez hozzájárultak.

A kongresszus ülése Ohnesorge miniszter búcsúszavával ért véget.

A kongresszuson elért eredményeket a Magyar Posta külön cikksorozat keretében fogja részletesen ismertetni.

Magyar—finn postaegyezmény. Nagy öröme szolgált a magyar postának, hogy a finn posta képviselőit Budapesten üdvözölhette és velük megköthette az első magyar finn postaegyezményt.

A tárgyalásokon a finn postát G. Albrecht vezérigazgató, Harry Juselius igazgató és Urho Talvitie szakosztályvezető képviselte. Magyar részről dr. Kuzmich Gábor vezérigazgató, dr. Forster Károly és dr. Albrecht Gyula főigazgatók, Modos Elemér tanácsos és dr. Iványi József segédtitkár vettek részt a tárgyalásokon.

Az értekezlet megnyitásakor dr. Kuzmich Gábor vezérigazgató meleg szavakkal köszöntötte a vendégeket:

„Nagy örömmel üdvözlöm nálunk a finn postaigazgatás vezetőjét és képviselőit.

Őn, Vezérigazgató úr a bécsi postakongresszusról jött ide, ahol a korelnök megtisztelő, de nehéz tisztségét méltóképpen töltötte be. Ez a kongresszus úttörő munkát végzett. Mindazonáltal a Megállapodás Foganosító Szabályzatát csak azzal a feltétellel fogadták el, hogy az egyes igazgatások a díjakat eléggé tekintélyes módon felemelhetik és az új díjszabás életbeléptetésének időpontját is el lehet hálaszteni. Ezért még nem lehetett elérni az ideális megoldást: a belföldi postadíjaknak teljes és azonnali alkalmazását.

A finn és a magyar népnek mindent meg kell tennie, hogy vérségi és szellemi rokonságát postai téren is kifejezésre juttassa. Ezt leginkább azzal tudjuk elérni, hogy országaink egymásközti forgalmában a lehető legkedvezményesebb díjakat léptetjük életbe. Ebből a célból lépett érintkezésbe egymással a két igazgatás. Abban a reményben, hogy a magunk elé tűzött célt elérjük, megégyszer üdvözlöm Önöket és az ülést megnyitom.“

Albrecht finn vezérigazgató a következőkben köszönte meg az üdvözlést:

„Mélyen tisztelt Postavezérigazgató úr!

Mélyen tisztelt magyar uraim!

Szívélyes köszönetet mondok a magyar posta mélyen tisztelt vezérigazgatójának meleg üdvözlő szavaiért. Engem és honfitársaimat nagy megtiszteltetés és öröm ért, amikor eleget tehattünk a meghívásnak, amelynek célja a kérdéses postaszervezés megkötése a két testvérnemzet között. A tárgyalások mindig hasznosak voltak

a népek életében, de ha a tárgyalásokon a szív is megszólal, akkor minden cél elérhető. Ilyen értelemben fogjunk munkához.“

A tárgyalások eredményeképpen finn-magyar Postamegállapodást írtak alá.

A Megállapodás legfontosabb eredménye az, hogy a levél első súlyfokozatára és a levelezőlapra a belföldi díjakat alkalmazzák a két ország közötti forgalomban. A többi súlyfokozatban, valamint az egyéb levélpostai küldeményekre a belföldihez hasonló kedvezményes díjszabásban állapodtak meg. A két ország kölcsönösen megszünteti a levélátzállítási díjat. A Megállapodás 1942. december 1-én lép életbe.

Dr. Kuzmich Gábor postavezérigazgató a Megállapodás mindkét részről történt aláírása után a következő üdvözlőbeszédet mondotta:

„Mélyen tisztelt Vezérigazgató Ur!

Amidőn a Finnország és Magyarország között kötött első postai Megállapodást aláírtuk, nagy megtiszteltetést jelent számomra, hogy a finn postavezérigazgató urat és személyén keresztül a finn testvérnemzet postaintézményét melegen üdvözölhetem.

Mély meggyőződésem, hogy a postai díjak mérséklése a két ország közti szellemi és gazdasági kapcsolatok megerősödéséhez nagymértékben hozzájárult. A két nemzet postaigazgatása közötti viszonyt már eddig is a legtökéletesebb összhang jellemezte. Az imént kötött Megállapodás a két rokon nép együttműködésének újabb bizonyítéka, ami által a postaigazgatásaink közti kapcsolatok még melegebbé, még szorosabbá válnak.

Hozná a jövő azt, hogy a modern technika vívmányai a földrajzilag egymástól távolfekvő országainkat a légi-postai és távközlési szolgálat terén oly

közel hoznák egymáshoz, hogy a közöttük lévő nagy távolság és országhatárok eltűnjenek. Akkor még inkább lesz mód arra, hogy a finn és a magyar nemzet egymás közelébe kerüljön és akkor majd szívünk, lelkünk még az eddiginél is jobban fog egymásra találni."

Albrecht finn posta- és táviróvezérigazgató a fenti üdvözlőbeszédre az alábbiakban válaszolt:

„Mélyen tisztelt Vezérigazgató Ur!

Mélyen tisztelt Magyar Uraim!

Mi most valóban testvérmemzetekhez méltóan folytattunk eszmecserét egymással és két nap alatt megegyezésre jutottunk. Boldog vagyok, hogy ilyen rövid idő alatt tudtuk megkötni a tervezett Megállapodást.

Hozzá akarunk járulni ahhoz, hogy nemzeteink közelebb kerüljenek egymáshoz és ezért az európai postaszolgálat újjárendezését nem tudtuk bevégni.

Ismételt köszönetet mondok baráti készségéért és annak a reménynek adok kifejezést, hogy további kölcsönös testvéri tárgyalásokkal országaink érdekét és nemzeteink jövőjét szem előtt tartva az európai postaszolgálat általános újjárendezésének vívmányait egy lépéssel mindig megelőzzük.

Egyben őszinte szívvel mondok köszönetet Önnek, Vezérigazgató Ur és Önöknek Uraim azért a szíves vendégszeretetért, baráti fogadtatásért, amelyben minket Önöknél részesítettek."

Vezérigazgató Urunk a következő szavakkal búcsúzott a finn posta képviselőitől:

„Vezérigazgató Ur!

Tisztelt Uraim!

Azok a tárgyalások, amelyek a finn és a magyar posta közt a szorosabb postai kapcsolatot megteremtését célozták, ma az egyezmény aláírásával befejeződtek.

Mielőtt munkahelyeinkre visszatérnénk, álljunk meg pár percre és elemezzük az elért eredmény belső tartalmát. Nemcsak arról van itt szó, hogy két nemzet tagjai közt olcsóbb lett a levél és levelezőlap szállítási díja, hanem arról is, hogy két testvérmemzet, amelynek történelmében már annyi szenvedés van megírva, egymáshoz közelebb lépett, szellemi és kulturális téren a kapcsolódás erős előfeltételeit teremtette meg. Közelebb hozta egymáshoz határait a postaforgalomban. A hideg szakaszok megszokott sablonos sorai mögött, amikor a két országról beszélünk, nem a számítás, az üzletember rideg érdeke lapul, hanem a testvér szívének meleg érzése.

Önnek, Vezérigazgató Ur és kiváló munkatársainak hálás köszönetet mondok azért, hogy sok gondja közt és a bécsi kongresszuson nagy eredménnyel betöltött korelnöki tevékenység fáradalmi után Budapestre elfáradt s így lehetővé vált Megállapodásunk megkötésének ünnepélyessé tétele.

Vigyék magukkal az itt végzett munkával együtt egy nép emlékét, amelyben él a múlt hagyományainak tisztelete, az élet megbecsülése, a rokon lelkek szeretete és mélységes tisztelete azok iránt, akik nemzeti létük és becsületük megvédésében semmi áldozattól nem riadnak vissza."

A nagyváradi postanövendéktanfolyam és nevelőintézet megnyitása. Vezérigazgató urunk, dr. Rátz Alfonz és Huber Oszkár főigazgatók, valamint dr. Pázmány Ödön igazgató és dr. Vidos József tanácsos kíséretében f. évi november hó 10-én résztvett a nagyváradi postanövendéktanfolyam és nevelőintézet ünnepélyes megnyitásán.

Az ünnepélyt megelőzően, Vezérigazgató urunk és kísérete, valamint az igazgatóság és a tanfolyam vezetői,

előadói és a katolikus vallású postanövendékek a premontrei templomban Veni Sancten vettek részt, míg a protestáns növendékek dr. Kovács Lajos postaigazgató vezetésével a református templomban hallgattak istentiszteletet.

A megnyitó ünnepélyen, amelyet a növendéktanfolyam szépen díszített tantermében tartottak meg, résztvettek Nagyvárad egyházi, polgári és katonai vezetői és a postaigazgatóság, valamint a postahivatalok tisztviselői igen nagy számban.

Az ünnepélyt a Postaaltisztek Ének-kara a Magyar Hiszekegy eléneklésével nyitotta meg, majd dr. Erdélyi Géza főigazgató, a nagyváradai postaigazgatóság vezetője üdvözölte a megjelenteket és ismertette a tanfolyam és a nevelőintézet célját. Utána a tanfolyam és nevelőintézet igazgatója, Szendrődy Pál tanácsos szólott a fiúkhoz, akik meghatott fegyelmelzetséggel letették az előírt fogadalmat.

Ezután Vezérigazgató urunk a következő beszéddel köszöntötte a tanfolyam növendékeit:

„Fiúk!

Szeretettel és jószívvel köszöntlek titeket, mint a m. kir. posta tisztviselői ágának legfrisebb hajtásait.

Ebben a pillanatban eljegyeztétek magatokat a postás hivatásra és megkezditek a postás élet útját járni.

Nem könnyű út, nem ragyogó és ünnepelt. Nagy kitartást, fáradságot és kemény teljesítményeket kíván. A posta éjjel-nappal, hétköznap és pihenő ünnepen egvaránt mint az állam idegrendszerének hálózata folyton működik, ébren és készen áll cselekedni. A posta sohasem pihen. Ennek a tevékenységnek munkás táborába álltok ma be, fiatal postás növendékek, hogy

majdan az előregedők kezéből átvegyétek a soha nem pihenő postás munka fonálát.

Az a hivatás, az a munka, amelyre vállalkoztok, külön lelkületet kíván. Olyan lelket, amely legrokonabb a katonalélekkel. Azzal a lélekkel, amely akadályokat nem ismerve, kitartóan a közösséget és hazáját mindenek fölé emelve dolgozik, küzd és soha nem lankad.

A szakszerű ismeretek mellett ebben az iskolában ezt a lelket tanuljátok majd megismerni.

Dolgozzatok szorgalmasan, tanuljátok jókedvvel és legyetek mint növendékek kedves gyermekei ennek a városnak és reménysége a postának.

Annak a munkának nyomán, amely reátok itt vár s amelyet itt becsüitek végeznetek kell, a postaal alkalmazottak családjának tagjaivá váltok. Annak a családnak, amelynek minden tagja testvérként kell, hogy szeresse egymást. Ez a szeretet, ez az összetartás forrasszon össze Titeket is mielőbb.

Viselkedjétek derekasan, dolgozzatok szorgalmasan és legyetek mindig bátorszívű, kemény magyarok!”

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az egyik növendék megköszönte a posta vezetőségének bőkezű gondoskodását és ígéretet tett a kitartó lelkes magyar munkára.

Az ünnepséget a Postaaltisztek Ének-kara a Himnusz eléneklésével zárta be.

Az ünnepség után Vezérigazgató urunk bemutatta a város megjelent előkelőségeinek a tanfolyam és nevelőintézet helyiségeit s berendezéseit, akik örömmel és megleléssel látták, hogy a m. kir. posta saját szolgálati érdekei mellett miként szolgálja a nemrég visszacsatolt város érdekeit is.

Szerkesztői üzenetek.

Postamester, B... Hadbavonult postakiadójának munkahelyére — szükség esetében — alkalmi segéderő is alkalmazható. A 234.038/1942. számú körrendelet II. rész 2. pontja értelmében azonban a postamester alkalmi segéderőt csak a postaigazgatóság hozzájárulásával fogadhat fel. Ha az igazgatóság alkalmi segéderő felfogadásához hozzájárult, nincs akadálya annak, hogy ebben a minőségben helybenlakó postai nyugdíjast alkalmazzon. Erre természetesen csak a nyugdíjas önkéntes jelentkezése alapján kerülhet sor, az idézett körrendelet II. rész 3. és 4. pontjában megszabott díjazás ellenében. A nyugdíjasnak szolgálatteljesítésre való kötelezéséről ugyanis csak az 5600/1940. M. E. számú rendelet alapján lehet szó, ez azonban a postamesteri szolgálatra való igénybevételre nem vonatkozik.

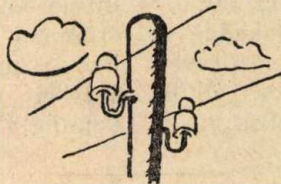
Cs. F. Adony. Cikkében sok dicséretreméltó gondolat van. Lapunkban azonban nem közölhetjük cikkét, mert a kifejezetten szakcikkek részére sincsen elegendő helyünk.

V. K. Budapest. A hivatalvezetői mi-

nősítő vizsga anyagára vonatkozólag tájékoztató-jegyzetek kerülnek kiadásra. A postaszervezet és igazgatás, különös tekintettel a hivatali igazgatásra, című tárgykör jegyzete fel fogja ölelni mindazt az anyagot, amit a vizsgán tudni kell.

D. J. Székesfehérvár. A felvetett kárterítési kérdésben az Elmélet-Gyakorlat rovaton nem lehet útbagazítást adni, mert az ilyen kérdésekben való állásfoglalás, illetőleg az Üzletszabályzat vonatkozó rendelkezéseinek mi-kénti alkalmazására nézve tájékoztatás csak az összes ténykörülmények teljes feltárása és mérlegelése után lehetséges.

J. B. Miskolc. Abban a kérdésben, hogy a tudakozványok elintézésével kapcsolatban, amikor a felekkel való szóbeli megbeszélés válik szükségessé, a tárgyalást a tudakozványt felvevő hivatal vagy más hivatal folytassa-e, általánosságban állástfoglalni, illetőleg az eljárást szabályozni nem lehet. Ezt a helyi, és elsősorban a fél körülményeinek figyelembevételével csak esetenként lehet meghatározni.

EGYESÜLETI ÉLET.

Vezérigazgató Urunk német kitüntése. Már régebben beszámoltunk róla, hogy Vezérigazgató Urunknak Hitler vezér és kancellár a Német Sasrend érdemkeresztjét a csillaggal adományozta. Kormányzó Urunk most engedélyezte dr. Kuzmich Gábornak, valamint Gyarmathy Béla m. főigazgatónak és Greck Zoltán mérnöknek az adományozott kitüntetések viselését. Ez alkalomból a postavezérigazgatóság személyzetének jelenlétében Aigner Dezső vezérigazgatóhelyettes a következő szavakkal üdvözölte a kitüntetetteket:

„A velünk szoros fegyverbarátságban álló nagy német birodalom vezére a legmagasabb kitüntetések egyikét: a Német Sasrend érdemkeresztjét a csillaggal adományozta Vezérigazgató Urunknak néhány hónap előtt, ugyanakkor Gyarmathy Béla postaműszaki főigazgatót a Német Sasrend I. osztályú, Greck Zoltán postamérnököt a rend III. oszt. keresztjével tüntette ki. Kormányzó Urunk tegnap engedélyezte ezeknek a kitüntetéseknek elfogadását és viselését. Így csak most van alkalmunk arra, hogy kitüntetett Vezérigazgatónkát és kartársainkat igaz szívvel, melegen köszöntsük.

Ezek a magas kitüntetések ékes bizonyítékai annak, milyen nagyra értékeli a német nemzet a m. kir. postának a német hadiírádás előmozdításával és kiépítésével, nemkülönben a fenn tartással kapcsolatos nehéz és fáradságos, nagy szakszerű tudást igénylő munkáját, amelyet a balkáni és orosz háború kitörése óta úgyszólván szünet nélkül végez.

Most váll-váll mellett küzd a már évszázadok óta egymásra utalt nép. A harc győzelmes befejezése a lét vagy nem lét kérdése mindkét nemzetre. Ha elbukunk a harcban, elsőpri hazánkat egy második szörnyű tatárjárás, a kelet pusztító nihilizmusa és a nyugat féktelen önzése. Ezért minden lelki, fizikai és szellemi erőnket a legmagasabb mértékre kell felfokoznunk a győzelem kivívása érdekében.

Örömmel és büszkeséggel tölt el az, hogy a német nép vezére ezekkel a kitüntetésekkel ékesítette Vezérigazgató Urunkat és kartársainkat. Szeretettel köszöntjük őket és szívből kívánjuk, hogy a harc győzelmes befejezése után hosszú éveken át egészségben és békeségben viseljék kiváló munkásságuk elismerésének jelvényét.“

Az üdvözlést Vezérigazgató Urunk közvetlen szavakkal köszönte meg, különösen kiemelve azt, hogy a kitüntetettek személyében a német birodalom vezetője az egész magyar posta személyzetének odaadó, fegyverbaráti munkássága iránti elismerését juttatta kifejezésre.

Miniszteri elismerés. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úr Jakubik Róbert ny. postafőigazgatónak három és fél évtizedet meghaladó időn át, dr. Kószeghy Antal ny. postafőigazgatónak és Hantai Elek ny. postahivatali igazgatónak négy évtizeden át kifejtett közhasznú és buzgó szolgálatáért elismerését fejezte ki.

Megbízás. Dr. Belus Mihály m. kir. postavezérigazgatót a budapesti postavezérigazgatóság vezetésével bízták meg. Az igazgatóság vezetőjének állandó helyettesítésére dr. Nagy János m. kir. postavezérigazgatót kapott megbízást.

Módos Elemér és dr. Magos Győző m. kir. postatanácsosokat a postavezérigazgatóság 4. ügyosztálya vezetőjének állandó helyettesítésével bízták meg.

Dr. Roska László m. kir. postatanácsost megbízták a m. kir. posta utalványelszámoló hivatala vezetőjének helyettesítésével és az általános osztály vezetésével.

Dr. János József m. kir. postatitkár a m. kir. posta utalványelszámoló hivatal belföldi osztályának vezetésével bízott meg.

Dr. Keresztény Oszkár postafelügyelőt a Budapest 53. sz. postahivatal vezetésével bízták meg.

Mérnökszakosztályi előadás. Mérnökszakosztályunk rendezésében november hó 9-én dr. ing. Magyar Endre postaműszaki tanácsos tartott ismeretterjesztő szakelőadást a *deciméteres hullámok technikájáról*.

Az előadó bevezetőben általánosan ismertette a hírközléstechnika fejlődését. Szólt a deciméter-rendű hullámkeltés kezdeti akadályairól s ezek fokozatos kiküszöböléséről, majd rátért a jelenlegi rezgéskeltési és modulációs módszerek ismertetésére. Tárnyalta a különféle hullámhosszú sugárzások jellegzetességeit és alkalmazási körét. Rámutatott a deciméteres hullámok jelentőségére országos távközlési hálózatok létesítése esetén s kimutatta a rendszer műszaki és gazdaságossági előnyeit.

Előadását szemléltető kísérleti bemutatókkal tette érzékelhetővé. Többek között egy 70 cm hullámhosszra hangolt magnetron-adót, ehhez kapcsolt antennát s az ezáltal sugárzott irányított és polarizált térintenzitásnak eloszlását mutatta be igen szemléletes módon.

A nagyszámú hallgatóság előtt tartott érdekes előadást egy saját készítésű keskenyfilm-bemutatóval fejezte be, amely a kárpátaljai havasokon az 1941. évben végzett kísérlet-sorozatot tartalmazta.

Létszámszaporítás. Örömmel közöljük, hogy a posta 1943. évi költségvetési előirányzatában mindkét korunkat érdeklő létszám-, ille-

tőleg állásszaporítás van előirányozva.

A jogász- és mérnök-kart érdeklő létszámadatak a következők:

	1942. évi létszám	Szaporítás 1942. év folyamán	Előirányzott létszám 1943. évre	Új szaporítás
<i>a) Fogalmazási szak:</i>				
Főigazgató V.	16	—	16	—
Igazgató VI.	53	1	55	1
Tanácsos VII.	96	3	101	2
Titkár VIII.	105	6	113	2
Segédtitkár IX.	100	5	110	5
Fogalmazó X.	77	10	87	—
Összesen:	447	25	482	10
<i>b) Műszaki szak:</i>				
M. főigazgató V.	7	—	7	—
M. igazgató VI.	26	—	27	1
M. tanácsos VII.	47	3	52	2
Főmérnök VIII.	54	3	59	2
Mérnök IX.	55	3	55	—5
Segédmérnök X.	64	3	67	—
Összesen	253	12	265	—

Jogász-szakosztályi előadás. Jogász-szakosztályunk előadássorozatában dr. Magos Győző postatanácsos „A postakezelési szolgálat gépesítésének szükségessége” címen tartott előadást.

A nagy érdeklődéssel fogadott ismertetést hangos mozgóképelőadás követte. A film bemutatását a Magyar Siemens-művek előzékenysége tette lehetővé. A film Berlin legnagyobb és legkorszerűbb levéltovábbító hivatalának (Berlin SW 11) munkagépét és munkamenetét ismertette, hű képet adva arról, hogy a német posta a levélirányító szolgálat gépesítése terén mily nagyszerű eredményeket ért el.

Az előadás szövegét lapunk első helyén közöljük.

Gyászünnepele a postás hősi emlékműnél. Az Országos Postás Zene- és Kultur egyesület rendezésében a m. kir. posta személyzete november 4-én reggel 9 órakor emlékezett meg hősihalált halt kartársairól gyászünnepele keretében. Az ünnepségen megjelent Vezérigazgató urunk is a postavezérigazgatóság több vezető tisztviselőjének kíséretében; képviseltették magukat az igazgatóságok, a különböző hivatalok és postás egyesületek is.

Az ünnepséget a Szervita-rendi atyák templomában gyászistentisztelet vezette be, amely után a megjelentek a főpostaépület falán elhelyezett hősi emlékmű elé vonultak. A kegyeletes ünnepség keretében dr. Márfalvi Jenő postafőigazgató, a Postás Kari Egyesületek Szövetsé-

gének elnöke mondott beszédet, elhelyezve az emlékművön a postaszemélyzet koszorúját.

„Postás Testvéreim! A nagy postás család képviseletében évente ide zarándokolunk ehhez a hősi emlékműhöz, hogy tiszteletteljes kegyeletel emlékezzünk meg azokról a hős magyar postásokról, akiknek megadatott az a nagy kegyelem, hogy az immár 28 év óta tartó világegésben a harctéren életüket áldozhatták édes magyar hazánkért. Dicső emléküik előtt azzal hajtom meg a hálás kegyelet zászlaját, hogy fenséges önfeláldozásuknak köszönhetjük a magyar feltámadást.

Meghajtom továbbá a tisztelet és a kegyelet zászlaját azon postás testvéreink emléke előtt, akik a kassai gyalázatos orvttámadáskor a munka mezején haltak hősihalált.

A posta személyzete nevében végül kegyeletel emlékezzünk meg a postás család mindama tagjairól, akik becsületesen jól elvégzett munka után a m. kir. posta jóhírnevét öregbítve távoztak el mindörökre földi sorainkból.

Áldott legyen valamennyiök emléke!

Hősi és munkás halottaink példájából erőt merítve a magyar postásság folytatólagosan részt kér és részt vesz abban a nagy küzdelemben, amely az elődök áldozatából és munkájából kifarjadt új magyar élet teljes kivirágzásáig a magyar igazság érzelmének kihívásáig a magyarságra vár.

Hősi és munkás testvéreinkre való hálás és kegyeletes megemlékezéssel a szebb magyar jövő dicsó kivívásának biztos tudatában helyezem el a m. kir. posta személyzetének koszorúját erre a hősi emlékműre.“

Tekeversenyeink eredményei. A legutóbbi számunkban közölt versenyrend alapján november hó 5-én volt a férfi verseny Lakatos Gyula vendéglőjében, amelyen tekézőink igen nagy érdeklődés mellett 25-en indultak. A három menetben tett kilenc dobás legjobb eredménye 20 fa volt, éppen úgy, mint a mult évi versenyen. Ezt az eredményt két játékos: dr. Telbisz és dr. Voit érték el, akik így holtversenybe kerülve, külön rádóbásokkal döntötték el egymás között a helyezési sorrendet. A verseny végeredménye a következő volt:

- I. helyezett: dr. Voit László 20 fával,
- II. „ dr. Telbisz Ráfael 20 fával,
- III. „ dr. Gyulay Andor 19 fával,
- IV. „ dr. Kalmár István 18 fával,
- V. „ dr. Kemény Miklós 18 fával.

Ki kell emelni, hogy a negyedik és ötödik helyezésért, 18 fa eredménnyel öten: Gyarmathy, dr. Kalmár, Mazurek, Medveczky és dr. Kemény küzdöttek s a sorrendet itt is a rádóbások döntötték el.

A verseny második része november hó 12-én kezdődött a jogász-mérnök csapatversennyel. A 8—8 tagból álló csapatok a következőkből alakultak meg Mazurek Ernő jogász és Gyarmathy Béla mérnök csapatkapitányok vezetésével:

Jogász csapat: Mazurek, dr. Kalmár, Medveczky, dr. Voit, dr. Tábori, dr. Kemény, dr. Gyulay és dr. Szabó.

Mérnök csapat: Gyarmathy, dr. Telbisz, Vályi, Bondár, dr. Mecséry, Pákh, Ambrus és Szabó.

A mindvégig izgalmas versenyt 45 : 41 arányban az idén is a jogász csapat nyerte el, hasonlóan a mult évben elért győzelméhez.

E nap következő versenyszáma a hölgyek egyéni mérkőzése volt, amelyen kilencen indultak.

E verseny legjobb eredménye 15 fa volt, amelyet dr. Mecséryné és dr. Telbiszné értek el s így a kettőjük között megejtett rádóbás döntötte el a helyezés sorrendjét.

- I. helyezett: dr. Telbisz Ráfaelné 15 fával,
- II. helyezett: dr. Mecséry Sándorné 15 fával.

Befejezésül a hölgyek tréfás versenye következett a következő eredménnyel:

- I. helyezett: dr. Telbisz Ráfaelné 11 fával,
- II. helyezett: dr. Kőkény Sándorné 10 fával.

Itt is meg kell jegyezni, hogy a második helyezést holtverseny döntötte el dr. Kőkényné és vitéz dr. Derecskeyné között.

Az összes helyezettek, valamint a csapatverseny győztesei szép tiszteletdíjakat kaptak.

A versenyt kedélyes hangulatban elköltött vacsora követte a helyszínen, amelynek végeztével mindenki egy barátságos hangulatban végigjátszott verseny kedves emlékével tért haza.

A Postás Sport Egyesület választmányi ülése az egyesület kebelében működő tizenöt szakosztály elnöki tisztségét egyhangú lelkesedéssel töltötte be. A választás eredményeként szakosztályelnökök lettek:

asztali tenisz: dr. Magos Győző tanácsos,
atlétika: dr. Vidos József tanácsos,
birkózás: Gyapay Árpád műszaki igazgató,
céllövészet: dr. Pázmány Odön postaigazgató,
evezés: Koromzai Vimlos műszaki tanácsos,
férfi és női torna: dr. Telbisz Ráfael m. tan.
horgászás: Váczy Mihály számv. főtanácsos,
kerékpár: Boldog Nándor hiv. igazgató,
labdarugás: dr. Kalmár István postaigazgató,
sí: dr. Kapala Gyula postatanácsos,
tenisz: dr. Ruttner Béla postatanácsos,
turisztika: Németh István hiv. igazgató,
úszás: Kónya Sándor műszaki igazgató,
vívás: Gianone Ottó műszaki igazgató.

A választmányi ülésen ezenfelül az elnök bejelentette, hogy az egyesület a megnehezült idők ellenére az idén is megrendezi szokásos évi fényképkiallítását. A kiállítás díszvédnöki tisztelet dr. Kuzmich Gáborné, Vezérigazgató urunk hitvese, a Postás S. E. díszelnöke vállalta. A kiállítás december 8—12-én a Kari Szövetség székházában kerül megrendezésre. A már eddig beérkezett pályaművekből megállapítható, hogy az a tavalyi nagyon jól sikerült kiállítás színvonalát ezidén is feltétlenül eléri. Végül a választmány primor szent-katolnai Elekes Jenő m. főigazgatónak és dr. Lendvay Jenő postatanácsosnak a postás sport érdekében kifejtett munkálkodásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Tornászaink sorozatos győzelmei. Büszkén számolhatunk be azokról a sikerekről, amelyeket mindkét nembeli tornászaink aratnak egymás után a postás színek dicsőségére. Álljanak itt minden kommentár nélküli egymásutánban azok az eredmények, amelyeket a folyó félévben elérték.

Augusztus hó 2-án olasz—magyar—német nemzetek közötti női tornászviadal volt Velenében, amelyen a három nemzet legjobb hat hölgytornászából álló csapat mérte össze erejét. A magyar nemzeti válogatott női csapat fele Postás Sport Egyesületbeli volt. A magyar csapat 167,27 ponttal nyerte meg a versenyt a németek 167,13 és az olaszok 163,44 pontszámával szemben.

Szeptember hó 13-án mérkőzött a Postás Sport Egyesület női csapata az olaszországi „Etruria” női csapatával, amely ezidőszerint Olaszország legerősebb női csapata. (Székhelye a Firenze melletti Prato.) Ezt a versenyt az ugyancsak mérkőzésre meghívott Nemzeti Torna Egyesület csapatával szemben is fölényes győzelemmel, 84.60 ponttal 81.15 ellenében nyertük meg. Ez azért különösen figyelemreméltó esemény, mert első alkalom volt arra, hogy a Postás Sport Egyesület önállóan versenyezett egy külföldi egyesülettel szemben.

Október hó 24. és 25. napján volt a férfi Budapest kerületi férfi középkorú egyéni bajnokság, amelyet Sántha Lajos tornászunk nyert meg. Börtsők harmadik, Baranyai József negyedik, Vigh Ferenc pedig ötödik helyezést ért el.

November hó 14. és 15. napján volt Kolozsvárt a Mátyás-kupa verseny. Ezen 10 egyesület indult a kupa megszerzéséért. A Postás S. E. csapata lett ezúton őrzője a gyönyörű mesterműnek.

November hó 15-én volt Budapesten a kerületi középkorú női egyéni bajnokság, amelyet Huberné Csillik Margit nyert meg. Második helyezett Fehér Anna, negyedik Romák Éva, hatodik Novák Matild, hetedik Kövy Mária, nyolcadik Balázs Erzsébet lett.

November hó 22-én volt az év legnagyobb versenye. Az országos középkorú női egyéni bajnokság. A versenyt immár egymásután negyedszer — amire még nem volt példa — ugyancsak Huberné Csillik Margit nyerte meg s ugyancsak postás hölgytornász lett a harmadik, ötödik, hatodik és hetedik helyezett is Fehér Anna, Romák Éva, Kövy Mária és Novák Matild személyében.

A postás céllövő csapat az Országos Céllövő Bajnokságokon. Az Országos Magyar Lövész Szövetség 1942. évi október hó 2—6.

napján Budapesten rendezte meg az országos céllövő bajnokságok versenyeit. Az országos bajnokságokon a Postás Sport Egyesület férfi és női csapata képviseltette magát.

Az országos bajnokságokon elért eredmények a következők:

Bajnokságot nyert a bármilyen rendszerű kispuska térdelő versenyszámban 200/1875 egységgel. A csapat tagjai: ifj. Tóth, Almási, Ádor, Török, Fekete.

Második helyezést ért el a bármilyen rendszerű kispuska összesített versenyszámban 600/5554 egységgel. A csapat tagjai: Ádor, ifj. Tóth, Almási, Török, Fekete.

Második helyezést ért el a nyitott irányzékú kispuska versenyszámban 180/1582 egységgel. A csapat tagjai: Nagyné, Szigetváriné, Cséfalvay Magda.

Második helyezést ért el a nyitott irányzékú kispuska versenyszámban 300/2810 egységgel. A csapat tagjai: Fekete, Almási, Ádor, ifj. Tóth, Török.

Harmadik helyezést ért el a bármilyen rendszerű kispuska fekvő versenyszámban 200/1919 egységgel. A csapat tagjai: Török, Fekete, Ádor, ifj. Tóth, Almási.

Harmadik helyezést ért el a bármilyen rendszerű kispuska álló versenyszámban 200/1760 egységgel. A csapat tagjai: Ádor, Almási, ifj. Tóth, Török, Fekete.

Negyedik helyezést ért el a hadipuska fekvő versenyszámban 100/728 egységgel. A csapat tagjai: Ádor, Fekete, Gajdeneker, Kicsindy, Almásy.

Az országos bajnokságokon résztvevő és helyezést elért csapataink szép kiállítású bronzvereteket és bajnoki okleveleket nyertek. A csapateredményeken kívül egyes lóvéseink szép egyéni eredményeket értek el, amiért az Országos Magyar Lövész Szövetségtől értékes tiszteletdíjban részesültek.

SZERKESZTŐSÉG:

XII., KRISZTINA-KÖRÚT 12. II. 220. TÁVBESZÉLŐ: 150—597.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK: (Társszerkesztő)

XI., VÁSÁRHELYI PÁL-U. 4/6. TÁVBESZÉLŐ: 258—280.

KIADÓHIVATAL:

XII., KRISZTINA-KÖRÚT 12. IV. 432. TÁVBESZÉLŐ: 156—841.

Előfizetési ár évi 10 P. Postai alkalmazottaknak évi 5 P.

Felelős kiadó: DR. LUKÁSZ ALFONZ m. kir. postatanácsos.